

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 684687/3

בבית הדין הרבני האזורי אשקלון

לפני כבוד הדיינים:

הרב ישי בוכריס – אב"ד, הרב בן ציון ציוני, הרב עודד מכמן

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד עידית יפת ועו"ד טל קולסקי)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד ירדנה אסייג-בן שלום)

הנדון: חלוקת רכוש וכתובה בנישואין ללא יחסי אישות ובהפרדה רכושית

פסק דין

ענינו של פסק דין זה – הכרעה בשלוש תביעות המונחות לפתחו של בית הדין: תביעתם ההדדית של הצדדים בנושא חלוקת הרכוש, תביעת האישה לתשלום כתובתה ופיצויים מחד, ומאידך גיסא תביעת האישה להשבת תשלום מזונות זמניים ששולמו לאישה.

ההליכים בין הצדדים החלו לפני מספר שנים טרם התגרשו הצדדים בפני הרכבו הקודם של בית הדין וכללו קביעת דיונים רבים גם בהרכב הקודם וגם בהרכב הנוכחי.

רקע כללי

הצדדים נישאו כדמו"י ביום 3.3.1997.

לאחר כ-18 שנות נישואין ללא ילדים משותפים, הגיש הבעל לביה"ד הרבני בתאריך 24.3.2015 תביעת גירושין.

בתאריך 30.4.2015 הגישה האישה תביעות לחלוקת רכוש, תביעת כתובה ומזונות אישה.

בתאריך 9.2.17 התגרשו הצדדים.

עיקרי טענות התובעת

א. איזון משאבים

לדברי האשה התובעת, ע"פ חוק יחסי ממון, על הצדדים לאזן את כלל הרכוש הזכויות והחובות ביניהם.

בני הזוג חיו יחדיו שנים ארוכות במסגרת שותפות כלכלית, ניהלו משק בית משותף תוך חלוקת אחריות ביניהם וצברו ביחד זכויות וחובות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

זאת למרות העובדה שאינה נתונה במחלוקת, כי במשך כל זמן נשואיהם לא קוימו יחסי אישות מלאים, ולא זכו להיפקד בילדים.

האשה מפרטת את הנכסים שדינם להיכלל באיזון, ע"פ עמדתה - כדלהלן:

ב. המגרש

10 חדשים טרם מועד הנישואין, בחודש מאי 1996, קנה האיש מגרש במושב... – גוש... חלקה... - בסך 86 אלף ש"ח.

לצורך קניית המגרש לקח האיש הלוואה בחודש אפריל 2016 בסך 170 אלף ש"ח. הלוואה זו נלקחה על שם האיש בלבד.

בחודש דצמבר 1998 נלקחה משכנתא נוספת בסך 70,000 ש"ח. הלוואה זו נרשמה על שם שני הצדדים.

בתאריך 12.5.14 נלקחה על ידי הנתבע משכנתא על שמו ללא הגבלה בסכום.

לטענת התובעת, מכיוון שתשלום המשכנתא על מגרש זה שולמה במהלך חיי הנישואין והמשכנתא המאוחרת נלקחה גם על שמה והייתה לצורך בניית בית המגורים המשותף שם, לכן היא זכאית למחצית מן הזכויות במגרש.

ג. עסק

לאיש עסק לגינון בשם

לטענת האשה התובעת, עסק זה מניב הכנסות של כחצי מליון ש"ח לשנה.

לצדדים לא היו הוצאות רבות מכיוון שהם התגוררו שנים רבות בבית אימו של האיש.

האשה תוהה היכן הכספים שהרוויח העסק ולהיכן נעלמו.

ככל וישנם, לדבריה, הם ברי איזון ועל הצדדים לחלוק בהם.

ד. זכויות פנסיוניות, חובות ורכבים

ע"פ תצהיר מיום 10.1.2018 שהגיש הנתבע לבית הדין, נמצאים לאיש זכויות פנסיוניות בחברות ביטוח שונות בסך 161,022 ש"ח.

לדברי התובעת, סכום נוסף בסך 40,329 ש"ח שנצבר בחברת מגדל, נפדה כבר ע"י האיש במהלך חיי הנישואין.

לעומת זאת, לדברי התובעת לה לא נותרו זכויות כספיות משום סוג מכיוון שנאלצה לממש את כל זכויותיה לצורך מחיה והחזרת חובות. בין החובות הללו נמנים חובות שהבעל ערב להם, כגון חוב לבנק הפועלים וכן חוב לחברת..., חובות שהנתבע התנער מאחריותם והותיר את האשה, התובעת, לשלם אותם לבדה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בנוסף, יש לאזן את כלי הרכב של הצדדים וכן את ההלוואות שנלקחו בגין רכישת כלי הרכב, כשיתרת סכום ההלוואה על רכב האשה ביום מועד הקרע היה 36,000 ש"ח.

ה. דמי מזונות זמניים

לאישה נפסקו דמי מזונות - מיום מתן פסק הדין ועד ליום מתן הגט. סך הכל שולמו לאשה סך 20,000 ש"ח.

האיש תובע השבת סכום זה, כפי שיבואר.

לדברי האשה היא היתה זכאית למזונותיה ולכן אינה צריכה להשיבם. הסיבה לכך היא כי האיש הגיש תביעת גירושין ולאחר מכן רצה שלו"ב תוך התחייבות לעשות מספר פעולות שבפועל לא בוצעו, ולאחר מכן חזר לתביעת הגירושין. לכן מניחה האשה כי תביעתו של האיש לשלו"ב לא הייתה כנה, וכי האיש גרר את האישה להליכי סרק מיותרים, לכן חויב במזונותיה כדין.

ו. כתובה

האישה תובעת את כתובתה בסך 101,000 ש"ח בתוספת הצמדה למדד מיום הנישואין.

ז. דמי פיצויים

האישה תובעת דמי פיצויים בסך 250,000 ש"ח בגין התנהגותו של האיש אשר חסך מהאישה בית ופרטיות, וכתוצאה מהתנהגותו הסתיימו הנישואין כשהיא בגיל 50 ללא ילדים.

טענות הנתבע

א. איזון משאבים

לטענת הנתבע אין להחיל בנישואין אלו דין "איזון משאבים".

לדבריו, הנישואין לא נשאו אופי שיתופי בתחום הרכושי ואף התאפיינו בפירוד רכושי.

התובעת מנסה ליצור יש מאין, להציג נישואין ושיתוף כלכלי שלמעשה לא היו קיימים, וזאת כדי להשיג לעצמה הטבות כלכליות שאינן מגיעות לה.

הצדדים נקטו במדיניות של הפרדה רכושית מוחלטת לאורך שנות נישואיהם:

הצדדים התנהלו בחשבונות בנק נפרדים.

גם בחשבון המשותף לשניהם - מעולם לא הופקדה משכורתה של האשה.

האשה הודתה בדיון ביום 20.6.17 (עמוד 17 שורה 545 לפרוטוקול) שהיא לא שיתפה את הבעל בחשבון שלה והוא לא שיתף אותה בחשבוננו, בני הזוג לא חיו חיי זוגיות ואישות תקינים וכן התנהלו מבחינה כלכלית בצורה נפרדת כך שאפילו את הכנסותיה העבירה האשה לטובת הוריה ועסקם של הוריה.

האשה העבירה מחשבונותיה סכומי כסף ניכרים לטובת הוריה עבור חובותיהם, העלימה מבעלה כספים שהתקבלו, כל זאת ללא הסכמתו של הבעל.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

על טענת האשה, התובעת, כי הכספים שהעבירה להוריה שולמו על חשבון הלוואות וחובות שכביכול הצדדים, כלומר היא והוא, ערבים להם, משיב האיש, כי טענה זו אינה נכונה. אמנם בתחילה לבקשתה של התובעת חתם על ערבות, אולם מיד שהבין שטעה, דרש מהתובעת שיימצא ערב חילופי - וכך היה. לדבריו, מסיבה זו הוצאה התובעת בהסכמתה מחשבוננו של הבעל. כל נסיון ליחס לו חובות או ערבויות כל שהן - לא הוכח.

לחילופין, האיש מוכן להחלת "איזון משאבים" עד למועד הקרע - מועד הגשת תביעת הגירושין מצידו, אולם מתנה זאת בהשבת הכספים שהאשה קבלה והועלמו על ידיה ומעולם לא הגיעו לידיה, וכן בהחרגת המגרש והעסק מנכסי האיזון - כפי שיתבאר לקמן.

תחילה מבקש האיש לתקן את סך זכויותיו הנקוב בתצהיר.

בסעיף 88 לסיכומיו נכתב כי סכום הזכויות הפנסיוניות והסוציאליות של האיש מסתכם בסך של כ- 370,000 ש"ח - נכון ליום הגשת התצהיר הרכושי.

על פי החלטת בית הדין מיום 3.8.2020 מועד הקרע נקבע ליום 24.3.15. לכן יש לקבוע כי זכויות שנצברו לאחר תאריך זה לא יאוזנו.

טענתו, כי היות והאשה תובעת "איזון משאבים" מלא, עליה להשיב את כלל הכספים שהבריחה להוריה:

עוד מבקש האיש להורות לאשה להשיב את כלל הכספים שהבריחה:

- סך 205,000 ש"ח - כספים שהעבירה ללא הסכמתו ללא שהיו ערבים במשך 9 שנים עבור תשלום משכנתא על דירה שאימה קנתה בכאר שבע - מחצית סכום זה הינו 102,500 ש"ח.

- ע"פ הרשימה המובאת בסעיף 80 לכתב התשובה, האשה קיבלה כספים בסך כולל של 307,000 ש"ח, אולם היא מעולם לא העבירה לבעלה את חלקו ובכלל זה משכורות של האשה שעברו להוריה במקום לחשבון המשותף. מחצית כספים אלו הינם סך 153.500 ש"ח.

לא יתכן לעשות איזון משאבים חד צדדי כאשר הוא יתן את חלקו אולם מאידך גיסא הצד השני לא ישיב את הכספים שנלקחו לטובת משפחתו.

ככל ולא יושבו הכספים, מבקש האיש איזון לא שוויוני, כאשר האשה תקבל רק 10% ממלוא הנכסים, או לחילופין הנכסים לא יאוזנו עד למועד הקרע - דהיינו תביעת הגירושין, אלא יאוזנו לתקופה עד שנת 2011, המועד בו עזבה האשה את בית המגורים.

ב. מגרש

עמדת האיש כי המגרש מוחרג מאיזון משאבים.

המגרש נרכש על ידו 10 חדשים לפני נישואיו בסכום של 85,930 ש"ח.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לצורך כך הוא לקח משכנתא על ידו ועל שמו בלבד - 11 חדשים טרם נישואיו, בסכום של 170 אלף ש"ח.

היות והוצאות הפיתוח והוצאות לרמ"י גדלו, נלקחה הלוואה נוספת לאחר החתונה בדצמבר 98 בסך 70 אלף ש"ח, אלא שעקב דרישה של הבנק נרשמה ההלוואה פורמאלית בלבד על שם האישה.

בפועל במועד הרישום בלשכת רישום המקרקעין המשכנתא נרשמה רק על שמו של הבעל.

תשלום המשכנתא שולם אך ורק מחשבונו הפרטי של הבעל, והוכח כך.

ביום 26.5.2014 הושלם רישום המגרש בלשכת רישום המקרקעין על שמו של הבעל בלבד, כאשר שתי המשכנתאות נרשמו כמשכנתא אחת ללא הגבלת סכום - ע"ש הבעל בלבד.

לדבריו, כפי המובא בסיכומיו בסעיף 47 א'-ו', האישה מודה כי המגרש נרכש כשנה לפני הנישואין, וההלוואה לרכישת המגרש נלקחה טרם הנישואין. היא אינה בקיאה בהוצאות שהיו על המגרש ובנוסף המשכנתא שולמה מחשבונו של הבעל.

נמצא, כי המגרש נרכש לפני הנישואין ולכן ע"פ החוק אינו נכלל באיזון.

כך על פי חוק יחסי ממון סעיף 5 (א) (1):

" עם התרת הנישואין או עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג ... זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג למעט-

1. נכסים שהיו להם ערב הנישואין או שקבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואין".

גם ההלוואות שנלקחו לאחר הנישואין נלקחו על שמו בלבד ושולמו מחשבונו.

ההלוואה שהיתה רשומה גם על שם האשה, נרשמה על שמה לצורך פורמאלי בלבד. לכן, ובהיעדר כוונת שיתוף כפי שבא לעיל, יש להחריג את המגרש מהאיזון ואין ספק כי במגרש זה אין לתובעת שום זכות.

ג. עסק

גם העסק הוקם לפני הנישואין ודינו להיות מוחרג מהאיזון.

כל דרישותיה למחצית שווי העסק מופרכות מכיוון שעסק זה היה של הבעל עוד לפני הנישואין.

מלבד האמור בסעיף 5 (א) (1) דלעיל, על עסק זה יש להחיל את האמור בסעיף 4 לחוק יחסי

ממון:

" אין בכריתת הנישואין או בקיומם שלעצמם כדי לפגוע בקניינים של בני הזוג להקנות לאחד מהם זכויות בנכסי השני או להטיל עליו אחריות לחובות השני."

ע"פ הנטען לעיל כי הנישואין לא נשאו אופי שיתופי – אין להחיל כאן "איזון משאבים".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ד. כתובה ומזונות אשה

טענת האישה כי היא פטורה מחיוב כתובה.

לדבריו, האישה הינה מורדת, מורדת מיחסי אישות ומשאר מטלות הבית, היא זו שעזבה את בית המגורים מיוזמתה ומשכה את הבעל שנים בטענות כזב של שלום בית.

האישה הודתה בבית הדין כי מעולם לא היו יחסי אישות בין הצדדים והסיבה לכך תלויה בה.

האישה הודתה בבית הדין כי מתחילת חייהם המשותפים גמל בליבה הרצון להתגרש, (ראה פרוטוקול מיום 11.6.17 בתיק 3 שורות 241-247, וכן בתיק 4 פרוטוקול מיום 20.6.17 שורות 92-98), למרות טענותיה שרצתה שלום בית - מעשיה הוכיחו אחרת.

ומשכך האשה אינה זכאית לתשלום כתובתה.

מהטעם האמור, הוא היה פטור ממזונותיה, ולכן עליה להשיב לו את המזונות בהם חויב בסך 20,000 ש"ח בהתחשבות בין הצדדים.

דיון והכרעה

כתובה ומזונות אשה

לטענת הבעל יש לפטור אותו מחיוב כתובה ופיצוי וכן מתשלום המזונות הזמניים בהם חויב כלפי אשתו בשל העילות כדלהלן:

א. האשה הודתה כי אינה מסוגלת לקיים יחסי אישות מעולם לא התקיימו ביניהם יחסי אישות ועל כן לטענתו יש להגדירה כמורדת.

ב. האשה היא זו שעזבה את בית המגורים מיוזמתה ומשכה את הבעל שנים רבות בטענות כזב של שלום בית.

תשובת האישה לטענות אלו:

" אכן הוכח שחיי הנישואין היו חיים לא פשוטים במובנים רבים, אולם בני הזוג מצאו את השביל הנכון, לחיים של רוגע וכפי שנוכח לראות בית הדין הנכבד, לא דיברו אלה באלה סרה, לא בטונים גבוהים ולא השמיצו זא"ז, כי אם היו ביניהם יחסים של כבוד, של שקט, תיאום והרמוניה ככל שניתן בנסיבות המיוחדות, שלא נולדו להם ילדים ושלא הצליחו לקיים יחסי אישות מלאים, חרף הטיפולים שלקחו. מבחינה זו, כשם שהיה ביניהם שלום בית, יכולים היו להשכין שלום, רק שהבעל בסופו של יום סירב ותעתע באשה בהגישו תביעה לגירושין, חזר בו לתביעה לשלום בית ואחר כך חזר ותבע להתגרש, גירושים שלא בהכרח היו צריכים לקרות. בנסיבות בהן התעקש האיש להתגרש מהאשה, ובהן לא הוכיח כי האשה הפסידה את כתובתה, אין כל מנוס שייתן לה כתובתה, בד בבד גירושיה."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מתשובה זו מוכח כי אין חולק על כך שבני הזוג לא חיו כזוג נשוי ולא התקיימו ביניהם יחסי אישות. גם במהלך הדיונים, כאשר נושא זה עלה, התברר לבית הדין כי הסיבה לאי קיום היחסים נעוצה בבעיה של האשה. (יפנה לפרוטוקול הדיון תיק 3 מיום 11.6.17 שורות 205-177).

הנושאים העומדים לפני בית הדין לדיון הינם:

- א. חיוב כתובת האשה ומזונותיה במקרה זה.
- ב. אם הבעל חייב בכתובה מעצם העובדה שהם המשיכו לחיות ביחד למרות אי מימוש הקשר הזוגי ביניהם.

כתב הטור אה"ע ריש סימן קיח (בתקנות הנישואין של קהל טוליטולה), וז"ל:

"מי שהיא תובעת לבעלה לגרשה ויצאו הגירושין ממנה, אין לה מן הדין לגבות, זולתי מה שהיא טוענת ויתברר מסכום נדונייתה, ולא נחוש למה שימצא כתוב ממנה בכתובה, כי רוב הכתובות נוהגין בהן להוסיף על מה שיטול הבעל, ולא יחוש הבעל לכתוב ולהוסיף על עצמו מה שלא קיבל, לענין שתשאר נשואה עמו ולא תבקש גירושין, ובענין כזה אמרו חכמינו ז"ל (כתובות נד, א) "כי כתב לה אדעתא למיקם קמיה, אדעתא למיפק ולמיסב לא כתב לה וכו'". ואם תבע הוא הגירושין, אינו יכול לגרשה אלא לרצונה, או לאחר שיפרע לה כל סכום כתובתה עיקר ונדוניא ותוספת".

משמעוּתם של דברי הטור כפי שהובאו בפסקי דין רבים כפשוטם, כי כאשר האשה היא אשר תבעה את הגירושין, והם יצאו ממנה - דהיינו היא היוזמת של הגירושין, הרי בכהאי גוונא על דעת שאשתו תצא ותתגרש ממנו ותקח את תוספתה, לא כתב לה ולא התחייב לה, ורק על דעת להיות עמו כתב לה את תוספתה.

כך גם משמע מהמשך דברי הטור שהבאנו, שכתב "ואם תבע הוא הגירושין" חייב הוא גם בתוספת כתובה, הרי שאין כאן פטור מיוחד למקרה שכפו את הבעל לגרש, אלא הכל תלוי מי תבע את הגירושין, אם האשה תבעה אין לה תוספת, ואם הבעל תבע, יש לה תוספת.

ומה שהוסיף הטור והדגיש ש"יצאו הגירושין ממנה", אחרי שכבר כתב "תובעת לבעלה לגרשה", הביאור הוא, שלא די בעצם תביעת כתובתה שתפסיד את תוספתה, שכן יתכן ותביעתה צודקת והאשמה מוטלת על הבעל, ובכהאי גוונא ההגדרה היא שהגירושין באו ממנו. ועל כן מוסיף הטור שיצאו הגירושין ממנה, והיינו שהתביעה אינה מאשימה את הבעל בטענה מוצדקת, אלא שהאשה היא זו החפצה בפירוק הבית. וכן לאידך גיסא היה מקום לטעות כי כל אשה שתבעה גירושין פעם אחת, מאבדת את כתובתה, גם אם בסוף מת הבעל, או שגירש מסיבה אחרת, ולכן הוצרך הטור להדגיש כי הפסד הכתובה הוא רק אם אכן מכח בקשתה אכן יצאו הגירושין לפועל, ורק אז איבדה האשה את תוספתה.

אך ראה בספר שבט בנימין (סי' ש' דף קלח) שדן באשה שבעלה מגרשה מפני שאינו יכול לשמש עמה מחמת חוליה שכפי הדין יכול הוא לגרשה בע"כ, והגירושין באין מצידה, דאנן סהדי שאם לא היה לה חולי לא היה מגרשה, והעלה דגם בזה שייך שפיר למימר אדעתא למישקל ולמיפק לא אוסיף לה ופטור מתוספת כתובתה. וטעמו ונימוקו עמו, דמה לי אם הגירושין באים מפני שהיא רוצה להתגרש ממנו ומה לי אם הגירושין באים מחמת שהיא חולה ואינו יכול לשמש עמה, וכשם שכשהיא רוצה להתגרש מפני חוליו אין לה תוספת, כך כשהוא מגרשה מפני חוליה אין לה תוספת משום אדעתא למיפק לא אוסיף לה. וסמך דבריו על סברת המהריב"ל (ח"ג סי')

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

קב) שהעלה שהיוצאת בטענה שאין לו גבורת אנשים מפסידה את תוספת הכתובה דאדעתא דמישקל ומיפק לא אוסיף לה, וכתב שכן מתבאר גם מדברי המהרשד"ם (חלק אבן העזר סימן קיח) שהעלה שאשה שאחר נישואיה חלתה והחלה לראות דם מחמת תשמיש:

"יגרשנה ויתן לה כתובה מנה או מאתים אבל תוספת נראה בעיני שלא יתן, והטעם שאני אומר הוא שבאשה ששהתה עם בעלה י' שנים ולא ילדה כתב הרמב"ם דיוציא ויתן כתובה סתם ולא פירש התוספ', וכן גם כן הריב"ה ז"ל בסוף הלכות גרושין ובב"י ז"ל כתב וז"ל מצאתי כתוב בשם רבינו ברוך ז"ל דכל היכא דקתני יוציא ויתן כתובה נהי דאין כופין אותו אלא בראיה ברורה מ"מ אפוקי ממונא כו' עד הלכך מפקי' מיניה כתובה ויהבינן לה מנה מאתים ונדרוניה דהנעלת ליה, אבל תוספת איכא פלוגתא דרבוותא, ר"ת כתב בריש פ' אע"פ דתוספו' נמי אית לה דבכל מילי תנאי כתוב' ככתובה דמי, ור"ח כתב דוקא להני מילי דאמרינן בפ' אע"פ (יבמות סה, ב) אמרינן תנאי כתובה ככתובה למידי אחריני לא ומספקא לא מפקינן מיניה התוספת כיון דאפליגו ביה רבוותא ז"ל."

ועל זה הוסיף וכתב:

"הרי לך בפ"י דכתובה יתן דהיינו מנה מאתים, וכן כתבתי אני לא יש ימים רבים הלכה למעשה, ומ"ש הכותב ממה שכתב מהר"י נ' לב ז"ל כבר היה לי מחלוקת עמו ז"ל ומרנא ורבנא מהר"י ט ז"ל הסכים עמו, אך אמנם אחר שנדפסו תשובות הריב"ש נתגלה האמת אתי שאחריו הייתי, ולכן בנ"ד נמי אני אומר שאם מקרה זה לא היה בתחלה יש לה כתובה זווי מאתן דכסף צורי ונדרוניה, לא תוספת."

אבל ודאי שאם מקרה זה היה מתחילה, גם עיקר כתובה לא היה לה.

וכתב שולחן ערוך אבן העזר הלכות כתובות סימן קיז סעיף ד':

"וכן הכונס אשה, סתם, ונמצא בה מום ממומי הנשים שנתבארו בס"י ל"ט, ולא ידע הבעל במום זה, תצא בלא כתובה, לא עיקר ולא תוספת."

ויעויין בפסק דינם של הרבנים הגאונים ע.הדאייא. י.ש.אלישיב. ב. זולטי זצ"ל בפד"ר חלק ד' עמוד 216: "אשה שאינה ראויה לחיי אישות, תצא בלא כתובה ועיקר ותוספת, דהוי מקח טעות."

וראה שם בעמוד 219 שהוכיחו זאת:

"ובאשה שאיננה מוכשרת להיכנס בהריון בהחלט, נראה מבואר בתוס' יבמות דף ס"ה ד"ה תצא בלא כתובה דהוה מק"ט, וזה לשונם: ... אלא נראה לר"י דבשלא הכיר בה איירי ותצא שלא בכתובה משום דהוי מקח טעות"

ובנידון דידן ישנה הודאת בעל דין שהיא אינה יכולה לקיים יחסי אישות ועקב כך אף אינה יכולה ללדת, נוכח הודאתה אינה זכאית לדמי כתובתה וממילא אינו חייב אף במזונותיה, מפני שחייב מזונות נגזר מחיובי הכתובה.

וכבר מציינו בשולחן ערוך אבן העזר הלכות קידושין סימן סא סעיף א':

"כיון שהכניס האיש ארוסתו לחופה, אף על גב שלא נבעלה, הרי היא כאשתו לכל דבר, וגובה עיקר כתובתה ותוספת, אם תתאלמן או תתגרש. במה דברים

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אמורים, כשראויה לביאה. אבל אם היתה נדה, ואחר כך כנסה לחופה ונתייחד עמה, אינה כאשתו, אלא לכל הדברים היא עדיין כארוסה, מאחר שהיתה נדה.

וי"א דדוקא לענין שלא תגבה התוספת היא עדיין כארוסה, אבל לכל שאר דברים הרי היא כנשואה.

הגה: ועיין לעיל ריש סימן נ"ה מהו נקרא חופה. וצריכין לכתוב הכתובה קודם החופה, כדי שתהא חופה הראויה לביאה (הרמב"ם פ"י דאישות). ולמ"ד דחופת נדה הוי חופה אף על פי שאינה ראויה לביאה, הוא הדין אם לא כתב כתובה. מכל מקום נוהגים לכתחלה לכתבה קודם לכן.

אשה חולנית חולת מות, אף על פי שכונסה עם המטה תחת החופה כדי שיירשנה בעלה, אינה חופה כלל, מאחר שאינה ראויה כלל לביאה, ואין בעלה יורשה (תשובת הרא"ש כלל ל"ד / נ"ד). "

לא מיבעי לדעת מרן המחבר בעל שו"ע שחופה שאינה ראויה לביאה אינה זוכה בכתובתה, אלא אפילו לדעת הרמ"א שהוי חופה, מ"מ באשה חולנית שאינה ראויה כלל לביאה אינה חופה כלל. וה"ה בנידו"ד משמתברר שמעולם לא הייתה ראויה לביאה אין הבעל חייב לא בכתובתה ולא בתוספת כתובה.

וראייה לדברינו עיין בשו"ת מהרש"ם (חלק ה' סימן מח) שכתב :

" בדבר שאלתו באיש א' מראזדאל שנשא בתולה א' ממחור"ק ודר עמה כמה חדשים, ולזמן מועט תפס הבעל ממונו וברח וטוען שא"י לדור עם אשתו יען כי היא אטומה ברחם ואינה ראויה לביאה, ונתברר לפני ר"מ שהדבר אמת וכי כבר היתה אצל גדולי הרופאים בלכוב וייאשו אותה מרפואה בעולם בעסק זה, וכבודו הזמין לדין אבי' ואמה וסירבו מלעמוד לד"ת, (ולא הזכיר אם הזמין גם האשה בעצמה), ובניי ביני נפל הבעל לחולי גדול וכפי דברי הרופאים הוא ע"י שיושב גלמוד בלא אשה עכת"ד השאלה. וכת"ר צידד בזכות הבעל דלפי המבואר בסי' קי"ז ס"ב דאשה שנבדקה ע"י נשים ואמרו שא"ר [שאינה ראויה] לביאה אין לה כתובה ולא תוס"כ [תוספת כתובה], והב"ח בשם רש"ך כ' דהיכי דהוי רק ע"י כאב הוי כאיילונית ויש לה תוס', אבל אם רחמה צר דא"ר לתשמיש אין לה תוס', דכיון דא"ר לביאה אינו נותן לה מתנה, ורו"מ הוסיף דלפמ"ש הה"מ והב"ש רס"י קי"ז דבאיילונית טעמא משום דהיא אינה יודעת אם תתקשה בשעת תשמיש ולכן יש לה תוספת כתובה, א"כ בני"ד גם היא ידעה מקודם שהיא אטומה א"כ אין לה גם תוספת כתובה עכ"ד.

ולא אדע מנ"ל דהאשה יודעת מזה, דלמא גם היא לא ידעה מקודם אם רחמה צר דגם מחמת בתולים פתחה סתום, ויותר הול"ל משום דהבעל לא הי' יכול לבדוק ג"כ, וכששניהם לא ידעו ג"כ אין לה תוספת כתובה וכמ"ש הב"ש רס"י קי"ז שם, וממ"נ אם הי' הבעל יכול לבדוק גם היא יודעת, ואם אינה יודעת גם הבעל לא יכול, ובראשית השקפה עלה בלבי לדון ביה מטעם אחר, דהא כבר נודע מחלוקת הרמב"ם וש"פ בדין חופת נדה אי קונה או כיון דא"ר לביאה לא קניא, ולשי' הרמב"ם ל"ק כלל ולהרא"ש לשאר דברים היא כנשואה אבל לענין תוס"כ גם להרא"ש הוי בעיא דלא איפשטא בש"ס, וע' ברמ"א וח"מ וב"ש סי' ס"א בדין אשה חולנית ובשו"ת ח"צ סי' קכ"ד באורך, וא"כ בני"ד שהיא אטומה וא"ר לביאה א"כ החופה לא קניא כלל והוי כארוסה ואין לה תוס"כ, ואף דאם היא מוחזקת י"ל דהוי כנשואה, כיון דהוי רק בעיא דלא איפשטא, מ"מ בני"ד שהבעל מוחזק פטור מתוספת כתובה."

העולה משיטות הפוסקים למסקנת הדברים שהבעל לשעבר פטור מכתובתה ותוספת כתובה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

אך השאלה שעדיין עומדת לדיון, האם עצם העובדה שהם המשיכו לחיות ביחד למרות אי מימוש הקשר הזוגי ביניהם מחייב את הבעל בכתובה?

בשאלה זו דנו בפד"ר שם הרבנים הגאונים זצ"ל (עמוד 220 – 222):

השאלה העומדת בפנינו היא אם בזה שהסכים לחיות אתה לשם נסיון לשנה, וחיו יחד בתקופה הזאת, האם זה מחייב אותו בכתובה ובתו"כ, או לא?
עיין ב"ש סי' ל"ט סק"ז:

אם קידש וכנס סתם (ונמצא בה מומין)... אם שהה עמה יש לה כתובה, ואין לומר מאחר הכתובה הראשונה בטלה איך יכולה לגבות בכתובה זו י"ל דעתו היא אם לא יקפיד אח"כ יתקיים כתובתה....

ובסי' ל"ח, בב"ש סקנ"ט:

לפיכך המקדש על תנאי ובעל סתם... ואם קודם הביאה הי' יודע דלא נתקיים התנאי ובעל סתם אז לכו"ע הוי קדושין גמורים דקיי"ל חזקה אין אדם עושה בעילתו ב"ז. אבל כתובה אין לה, דלענין כתובה הוא עומד בתנאי הראשון... ואם ידע שלא נתקיים התנאי וכניס בלא ביאה... י"ל שמא לא מחיל אלא לענין דהוי קדושין הראשונים קדושין ולא לענין כתובה.

והנה - כאמור לעיל - טען ב"כ הבעל כי לאחר שנודע לבעל שהאשה שונה משאר נשים הגיש תביעת - גירושין לבית הדין. ובזמן שהשלימו ביניהם הי' תנאי מפורש מצד הבעל שאם היא לא תבנה במשך שנה... ואם תמצא שאינה ראויה ללדת... יסודר הגט ביניהם. וא"כ הרי לא ויתר הבעל מעולם על מום זה של עקרות, ואם תתברר שהיא עקרה ולא מוכשרת ללדת, אינו רוצה להמשיך לחיות אתה, ויש לדון איפוא שאין לאשה לא עיקר ולא תו"כ.

אולם אכתי יש לדון בזה.

הר"ן כתובות פ' המדיר, כתב:

" וכ"ת היכי מסקינן דטעמיה דרב משום דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות והא כיון דאין לה כתובה אכתי בעילת זנות היא וכדאמרינן לעיל בפ' אף על פי... ולי נראה אי אמרינן דבעל לשם קדושין אין צורך לכך דכי אמרינן בפ' אף על פי דכל הפוחת לכתולה ממאתיים... ה"ז עושה בעילתו בע"ז, היינו כבא עליה לאחר שכנסה בלא כתובה אבל זה אם אין קדושין הראשונים קדושין מפני תנאו הרי הוא עכשיו מקדש בביאה ולא שמענו במקדש בביאה שתהא ביאתו - זנות. (והו"ד בב"ש סי' ל"ח סקנ"ט).

לפי"ז נראה דאם חי אתה לאחר שנודע לו מהמום זמן ממושך כבעל ואשה, גם כתובה בעי למיתב לה ומדין חזקה זו דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות.

ובאה"ע סי' קי"ז סעי' י' כתוב:

"בא על אשתו ושהה כמה ימים וטען שמום זה לא נראה לו עד עתה... אין שומעין לו חזקה אין אדם שותה בכוס אלא א"כ בודקו וידע ונתפייס."

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ובבי"ש שם סקי"ט:

"וכתב המגיד אפי' אם בא עליה אם טוען שלא ידע המומין טענתו טענה אא"כ בא עליה ושהה אח"כ אז אמרינן בודאי ידע המומין ובכ"מ כ' מ"ש הרמב"ם ושהה לאו דוקא וחולק על המגיד."

ועיין בית יעקב שם ז"ל:

"אי נימא דלא בעינן שהה (כדעת הכ"מ), דבבעל לבד אמרינן בודאי נתפייס א"כ תמוה סוג דקידשה על - תנאי דאמר התם דא"א בועל בע"ז ואפ"ה אין לה כתובה... רק טעם הרמב"ם הוא... דהנה לענין קדושין מחזיקינן אותה כמקודשת ודאי מטעם דא"א בועל בע"ז, גם כתובה בעי למיחב לה ותירץ (הר"ן), כיון דמכח דא"א בועל בע"ז ולא מחל התנאי אין לה רק דין ארוסה שנתקדשה בביאה ומעולם לא שמענו שהמקדש בביאה שיהיה לה כתובה... ולפי"ז בביאה שניה ודאי כיון דא"א בועל בע"ז על כרחך מיכון הבעל בביאה שניה לשם נשואין שלא יהיה בעילת זנות וממילא נתחייב בכתובה, דע"כ דעתו למחול לגמרי התנאי אף לענין כתובה שלא יהיה בע"ז והוא פשוט מסברא ולפי"ז פסק הרמב"ם שפיר דבשהה עמו כמה ימים כדרך איש ואשתו מחזיקין אותו בבעילה כמה פעמים... ונתחייב בכתובה... כן נראה לפע"ד ברור."

אמנם נראה שעם כל זה אין לנו יסוד לחייבו אלא בעיקר כתובה ולא בתוספת כתובה, הואיל וכל יסוד החיוב הרי מבוסס על חזקה של אין אדם עושה בעילתו בע"ז. ולכן במקרה וחי אתה - לאחר שנודע על קיום המום - זמן ממושך, יש להניח שגם בנוגע לכתובה אינו עומד על תנאו. ואי משום הא, אין צורך שיוותר על תנאו אלא בנוגע לחיוב עיקר הכתובה שע"ז נאמרו (כתובות נ"ד), כל הפוחת לבתולה ממאתיים ולא למנה ממנה הרי זו בעילת זנות. אבל מנלן שוויתר על תנאו גם בנוגע לתוספת כתובה.

ועיין בית יעקב סי' ס"ח סעי' ט' בד"ה עוד כתב הב"ש שם:

"עוד כתב הב"ש שם דאפילו בנאנסה אחר האירוסין מפסדת התוספת... אלא ודאי הכוונה דהוי נשואין בטעות דהוא סבר דהחופה הי' הנשואין ובעל עי"ז לא לשם נשואין וממילא אין כאן נשואין כלל (ולית לה התוספת), אך קשה דא"כ... גם עיקר הכתובה לא יהא לה דהא אין כאן נשואין ועדיין ארוסה היא ולתרץ נראה דהנה הר"ן בפ' המדיר הקשה... מ"מ בעילת זנות הוא דכל הפוחת לבתולה ממאתיים הר"ז בעי"ז ותי' דכיון דקדושין הראשונים בטילין ומקדשה עכשיו בביאה תו לא שמענו המקדש בביאה שיהיה לה כתובה. ולפי"ז א"ש הכא דנולד בה מום אחר הקדושין ולא נתבטל הקדושין הראשונים וביאה שאחר הקדושין בלא כתובה הוי בעי"ז וכיון דחזקה דא"א בועל בעי"ז בודאי נתרצה ליתן כתובה כדי שלא יהי' בועל בזנות."

וא"כ מבואר דבכהאי - גוונא על הבעל לשלם רק את עיקר הכתובה ולא תוספת כתובה.

ע"כ.

מזונות אשה

אולם בנידו"ד בסכום המזונות שניתן לאישה בסך 20,000 ש"ח אין לאשה להחזיר.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הסיבה לכך היא שזהו חיוב שהוטל עליו על ידי בית הדין בהסכמה. יעוין בהחלטה מיום

17.1.17:

"לאחר שיח של הצדדים בינם לבין עצמם הגיעו להסכמות כדלקמן... ביום ברור השמות יביא הבעל המחאה אישית על סך של 20 אלף ש"ח והיא תינתן לאישה אחרי סידור הגט וזאת על חשבון התחשבנות כלכלית שבין הצדדים כולל כל הטענות הרכושיות הן בעניין חלוקת הרכוש הן בעניין תביעת המזונות והן בעניין תביעת הכתובה".

חיוב מזונות זה נבע כתוצאה מהסכמתם של הצדדים בזמן מוקדם יותר לשוב לשלו"ב. יעוין בהחלטה מיום 25.11.15 בתיק הגירושי:

" ביה"ד בהחלטתו מיום 24/6/2015 ראה לנכון כי יש להפנות את הצדדים לשלום בית ולאחר הסכמתם התנה זאת במתווה כדלהלן:

א. שהצדדים ישכרו דירה בנפרד.

ב. יפתחו חשבון משותף.

ג. יפנו ל - תל"מ לטיפול זוגי.

הבעל הגיע ללא ב"כ, הוא טען כי לא יכול היה למלא אחר החלטת ביה"ד הנ"ל מאחר ואמו נפטרה לפני כארבעה חודשים ולא היה פרק זמן מתאים ליישום ההחלטה הנ"ל, ומאידך, האשה לא שיתפה עמו פעולה למען זה.

ביה"ד הבהיר לבעל כי גם לפי דבריו היה די זמן להתחיל במתווה הנ"ל.

ב"כ האשה הסכימה לקבל את טענת הבעל שהוא כעת ללא ייצוג, והסכימה לדחות את הדיון בחלוקת רכוש וכתובה, אולם מאחר והם עדיין פרודים ומאידך לא נעשה דבר לכיוון שלום בית, היא דורשת מזונות אשה בסך של 3,000 ש"ח.

ביה"ד מחליט בזה כי האשה זכאית למזונות אשה מאחר והבעל לא פעל לפי ההתחייבויות שנטל על עצמו להשכנת שלום בית ואשר עוגנו בהחלטת בית הדין, והואיל והוא פתח תיק לגירושין, בית הדין מחייב את הבעל בסכום שתבעה האשה 3,000 ש"ח לחודש.

ביה"ד מבהיר בזה כי סך זה של שלושת אלפים ש"ח הוא סכום סביר מאוד מאחר וכרוך בו גם מדור האשה.

ביה"ד נותן לבעל ארכה של ארבעה עשר יום, לבצע את המתווה שבהחלטת ביה"ד מתאריך 24/6/2015, ובמידה ויצג הבעל הוכחות לקיומו תוך ארבעה עשר יום, הכולל:

א. שכירת דירה לחיים משותפים עם האשה.

ב. פתיחת חשבון בנק, שיהיה גם על שם האשה ויכניסו בו את הכנסותיהם.

ג. קביעת תור לטיפול זוגי ב - תל"מ.

הבעל יהיה פטור ממזונות אשה "

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

למעשה הוכחות לתנאים אלו לא הוצגו ומשכך חיוב המזונות שהוסכם ע"ס 20,000 ש"ח בעינו עומד.

סוגיית חלוקת הרכוש.

המגרש

בית הדין מקבל את עמדתו של האיש שהמגרש שנרכש טרם נישואיו שייך רק לו בלבד ואינו נכלל באיזון המשאבים.

מבחינה הלכתית ודאי שאין לאשה כל חלק במגרש זה שהינו קניינו הבלעדי של הבעל. המגרש נקנה על ידו ונרשם על שמו ומעולם לא הקנה הבעל לאשתו זכויות במגרש זה.

מבחינה משפטית, ע"פ חוק יחסי ממון נכס שנרכש לפני הנישואין – מוחרג מחובת איזון המשאבים:

סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973, קובע כדלקמן:

"... עם פקיעת הנישואין עקב מותו של בן זוג (בחוק זה – פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט

נכסים שהיו להם ערב הנישואין או שקיבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואין";

החוק קובע בפירוש שמדובר על נכסי הצדדים שנרכשו בחיי הנישואין ולא לפניו.

גם מבחינה רישומית - המגרש רשום על שם הבעל. כך נקבע גם בסעיף 125 לחוק המקרקעין בכוח ההוכחה של רישום: "רישום בפנקסים לגבי מקרקעין מוסדרים יהווה ראיה חותכת לתכנון".

פד"ר רבים נכתבו בנושא הרישום בטאבו, ומסקנתם שהרישום מהווה ראיה גם כאשר נרכש הנכס לאחר נישואין ונרשם רק על שם אחד מבני הזוג, וכ"ש כאשר מדובר בנכס שנרכש טרם נישואין בכספו של האיש בלבד.

אולם בית המשפט העליון קבע כי במקרה וקיים "שיתוף ספיציפי", נכסים שנרכשו לפני הנישואין יכללו במסת נכסי הצדדים שיש לאזן את שווים, וכי סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון אינו מונע יצירת שיתוף בנכס ספיציפי מכוח הדין הכללי החל על העניין – כגון דיני הקניין, דיני החוזים, דיני הנאמנות, עיקרון תום הלב וכיו"ב.

כך קבעה השופטת ביניש (בע"א 7687/04 ששון נ' ששון (פ"ד נט"ו) 596, 615):

"אין בהוראותיו של סעיף 5 לחוק יחסי ממון כדי למנוע יצירת שיתוף בנכס ספיציפי לפי הדין הכללי החל על העניין, לרבות בנכס שנרכש על-ידי אחד מבני-הזוג טרם הנישואין".

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לדבריה של השופטת ביניש הפסיקה בעניין השיתוף הספיציפי נובעת מהדין הכללי ולא מחוק יחסי ממון.

ידועים אף דבריו של השופט חשין (בע"א 806/93 הדרי נ' הדרי, פ"ד מח(3) 685): בעניין שנסוב, בין השאר, סביב דירת מגוריהם של בני זוג –

" הרכוש המשפחתי משתלב ומתערבב, ואחרי עשרות שנים אין מסובבים את הגלגל אחורה כדי לחלק רכוש לפי ההשקעה הבסיסית במועד רחוק בעבר... ברבות השנים נעלמים תחומי ההפרדה, והנכסים – יהא מקורם אשר יהא – הופכים "לבשר אחד" (ע"א 1918/92 ע. פרבר נ' עמיחי פרבר; ע"א 1937/92 מ. קוטלר נ' חיה קוטלר, פ"ד מט(2) 233 ורבים אחר).

אמנם נבדלים הנכסים זמ"ז בחובת הוכחת השיתוף. שלא כנכסים שנרכשו במהלך חיי הנישואין שלא חלה עליהם חובת הוכחה כלשהיא אלא מעצם הגדרתם כנכס שנרכש במהלך הנישואין הרי הם ברי איזון, נכסים שנרכשו לפני הנישואין ורשומים על שמו מעצם טבעם מוגדרים כנכסיו של הרשום על שמו, וכדי להכלילם כנכסים ברי איזון, על הצד הטוען לשיתוף להוכיח זאת.

לצורך כך נברר ע"פ פסיקות בתי המשפט האם במקרה העומד לפנינו יש לראות את המגרש של האיש שנרכש לפני הנישואין והעסק שהיה שלו טרם נישואין כנכס בר איזון.

יפנה לדברי השופט רובינשטיין בבע"מ 10734/06 (פלוני נ' פלונית) (14.3.07), פורסם בנבו) בנוגע לקביעה מתי יש להחיל שיתוף ספיציפי על נכס חיצוני שאינו כלול במסת הנכסים שנקנו במהלך חיי הנישואים של הצדדים:

"אי אפשר לקבוע מראש כללים ברורים באשר לכל האפשרויות שמזמנת המציאות האנושית. לכן גם מתלבטים בתי המשפט ממקרה למקרה, באשר לנכס הספיציפי בו מדובר וכוונת הצדדים לגביו. הפרשנות בה דיברנו יסודה בשיקולי הגינות במקרים שבהם הכף נוטה, במכלול ההשקעות בנכס, בהתנהגות הצדדים הכרוכה בו, לעבר השיתוף. מובן כי הדברים אינם נטולים בעייתיות, כיוון שלעתים קשה לכמת את ההשקעות ואת "ההתנהגות ההשקעית", אך לכן יש לנהוג זהירות ביישום, ואולם כאמור קשה לקבוע מראש את גבולותיו המדויקים לכל מקרה. השאלה בנידון דידן היא אפוא שאלה עובדתית, האם הוכיחה המשיבה – והנטל הבסיסי אכן עליה, גם אם עבר בשלב מסוים אל המבקש – יצירת שיתוף ספיציפי בדירה."

וכן בבע"מ 5939/04 הבהיר:

"רוח העידן, פתיחת הדלתות לגישה שאינה 'פורמאלית' בלבד הנאחזת ברישום הנכס, אלא בוחנת מצבים חברתיים ואישיים למהותם, מרחפת על פני הפסיקה זה שנים באשר לשיתוף הנכסים גם לגבי נכסים שנרכשו לפני הנישואין, ובייחוד דירת המגורים.

ככל שהתוכן המשותף שנוצק לקניין, ובוודאי לדירת המגורים של זוג ומשפחה, משמעותי יותר, וככל שהייתה שותפות נמשכת בחיי הנישואין ולה ביטויים מסוגים שונים, גם אם לא היו החיים 'גן של

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ורדים' בכל עת ובכל שעה, כן מצדיקה ההגינות כי תגבר ההתייחסות לחזקת השיתוף, ובייחוד על נכס כמו דירת המגורים, קן המשפחה" (בע"מ 5939/04 בעמ' 671-672).

הרי שמפסיקת בית המשפט ניתן ללמוד שהפסיקה בעניין נכס שנרכש על ידי אחד הצדדים טרם נישאו הצדדים ורשום על שמו בלבד, אינה הלכה פסוקה שקצוותיה מאד מתוחמים וכמעט שלא ניתן לצאת מגבולותיה, אלא בחינתה של פסיקה זו צריכה להיבחן על ידי הערכאה לגופו של מקרה ובקלות יש לקבוע דין שונה בשני מקרים זהים עם שוני מועט.

ומכיוון שבית הדין דן דן בשאלת השיתוף הספיציפי בנכס חיצוני שרשום על שם הבעל, בית הדין הוא המוסמך לבדוק האם מכוח הדין הכללי יש לרשום את חלקה של האישה בנכס על שם האיש.

כאן מתאימים דבריו של הרה"ג רבי שלמה שפירא שליט"א בהגדרתו המדויקת בפס"ד בבית הדין הגדול תיק מס' 809633/6:

"כפי שהסברנו בפסק דיננו, הפסיקה קובעת עיקרון (בהיבט המשפטי) והוא כי כוונת השיתוף יוצרת שיתוף. על גבי עיקרון זה מצויים בפסיקה מבחנים ותבחינים שונים שנועדו לברר עובדתית אם התגבשה כוונה כזו. בעניינם של הללו אין הלכה משפטית קבועה אלא צורך בבחינתו של כל מקרה לגופו.

הוסבר והובהר בפסק דיננו מדוע השתכנענו כי בענייננו הייתה כוונה כזו, והובהר גם – וכאן תשובה לטענותיו הממוקדות יותר של המבקש – מדוע משהוכחה כוונה כזו אין משמעות לשאלת משך הזמן שבו התקיימה הכוונה, משך זמן הנישואין בכלל, המגורים בדירה פלונית או העדרם, ההרמוניה שבחיי הנישואין וכו', כל הללו תבחינים המצטברים לכלל הוכחה שעה שאין הוכחה אחרת חד-משמעית לקיומה של כוונת השיתוף, ואין בהם צורך שעה שיש הוכחה כזו.

דיינו בעניין זה אם יאמר כי המבקש בטענותיו שלו – מדויל ידיה משתלם, שכן בין השאר הביא כראיה לדבריו, ונוכח טענותיו על העדרה של 'אוירת שיתוף' בין הצדדים את דברי כבוד השופט זילברטל בע"מ 1398/11 (אלמונית נ' אלמוני).

נדמה כי מקום בו אכן התקיימו יחסי נישואין פורמאליים אך לא נוצרה בין בני הזוג אותה 'אוירת שיתוף' ולו ברמה בסיסית ומינימאלית [...] לא ניתן יהיה להגיע למסקנה בדבר קיומו של שיתוף בנכס חיצוני [...] אלא כאשר קיימות ראיות ממשיות, ישירות ובעלות משקל בדבר יצירת השיתוף בנכס.

ואכן כך. סומכים אנו שתי דינו על האמור כי במצב כזה "לא ניתן יהיה להגיע למסקנה [...] אלא שכשנאמר מתי אין "להגיע למסקנה" – מכלל לאו אתה שומע הן ולמד גם מתי ייתכן "להגיע למסקנה", ובהקשר זה הרי שבה בעת שאנו סומכים דינו על האמור סומכים אנו דינו גם על סיומם של דברים "אלא כאשר קיימות ראיות ממשיות, ישירות ובעלות משקל".

בית הדין הוא הראוי לפרש והוא המוסמך לבדוק האם ישנה לאשה במקרה שלפנינו חלק ברכושו של האיש שנרכש טרם נישואין.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

וראה גם מה שכתבו הרה"ג הדיינים, הרב בירנבאום, הרב אוריאל והרב הייזלר בתיק ביה"ד ת"א מס' 442209/8:

"חשוב להדגיש כי נטל ההוכחה במקרים בהם מדובר בנכס שנרכש טרם נישואי הצדדים ורשום על שמו של צד אחד בלבד, מונח על כתפיו של הצד הטוען לשיתוף בנכס בשונה מנכס שנרכש במהלך חיי הנישואין.

ראה לדוגמה פסק דין בית המשפט העליון (תיק מספר 1398/11):

14. במוקד דיוננו מצויה דירה שנרכשה על ידי אחד מבני הזוג (המשיב) טרם הנישואין וששימשה למגוריהם במהלך שנות נישואיהם. כאמור, הנחת המוצא הינה כי נכס שמצוי בבעלותו של אחד מבני הזוג בנקודת הפתיחה (ערב הנישואין) נותר בבעלותו המלאה גם בנקודת הסיום (התרת הנישואין) ואינו נכלל במאסת הנכסים במסגרת הסדר איזון המשאבים. יחד עם זאת, הנחת מוצא זו אינה סוף פסוק. בית משפט זה קבע במספר הזדמנויות כי סעיף 5(א) לחוק יחסי ממון אינו מונע יצירת שיתוף בנכס ספציפי מכוח הדין הכללי החל על העניין – כגון דיני הקניין, דיני החוזים, דיני הנאמנות, עיקרון תום הלב וכיו"ב – וכי הדברים אמורים גם בנכס "חיצוני" שנרכש על ידי אחד מבני הזוג טרם הנישואין [ראו: עניין אבו רומי בעמ' 183; עניין יעקובי בעמ' 561 (הנשיא מ' שמגר) ובעמ' 621 (השופט ט' שטרסברג-כהן); עניין ששון בעמ' 615; בע"מ 10734/06 [פורסם בנבו] בפסקה ה(1)]. נטל ההוכחה מוטל, מטבע הדברים, על בן הזוג שאינו רשום כבעלים של הנכס, שהינו "המוציא מחברו". יודגש כי טענת אחד מבני הזוג לזכויות בנכס שנרכש על ידי בן הזוג השני טרם הנישואין יכולה להתבסס על הדין הכללי, אך לא על חזקת השיתוף, אשר לגביה נקבע שאינה חלה במקביל להסדר איזון המשאבים שבחוק יחסי ממון [ראו: דעת הרוב בעניין יעקובי בעמ' 585-589; עניין אבו רומי בעמ' 182-183; בע"מ 4951/06 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו, 14.6.2006)]. (ההדגשה אינה במקור).

בפסקי דין רבים הורחבה היריעה בדבר הצורך בהוכחת דבר מה נוסף מעבר לעצם חיי הנישואין אשר ישמשו הוכחה לכוונת השיתוף:

"לא די בעצם קיומם של חיי נישואין משותפים, אף שהיו ממושכים, כדי לקבוע שיתוף בדירת מגורים מכוח דין כללי. שאם תאמר כן, נמצאת מוכניס בדלת אחורית את חזקת השיתוף, שלשיטתי איננה חלה במקביל לחוק יחסי ממון.

על מנת שתוקנינה זכויות בדירת מגורים הרשומה על שם בן הזוג האחד לבן הזוג האחר, על האחרון להראות נסיבות עובדתיות, נוסף על עצם קיום הנישואין, שמהן ניתן להסיק – מכוח הדין הכללי – הקניית זכויות בדירת המגורים" [השופט ט' שטרסברג-כהן בעניין אבו רומי בעמ' 183 (ההדגשות הוספו, י.ד.)].

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

מהו אותו נטל ההוכחה ל"דבר מה נוסף"?

בפסק הדין מבית המשפט העליון (תיק מספר 1398/11) הובהר עניין זה כך:

אשר לשאלה מהן אותן נסיבות עובדתיות "נוספות" שיוכיחו כוונת שיתוף מכוח הדין הכללי, נקבע כי:

'גבולות הגזרה' אינם חדים, אך כך מטבע הדברים: אי אפשר לקבוע מראש כללים ברורים באשר לכל האפשרויות שמזמנת המציאות האנושית. לכן גם מתלבטים בתי המשפט ממקרה למקרה, באשר לנכס הספציפי בו מדובר וכוונת הצדדים לגביו. הפרשנות בה דיברנו יסודה בשיקולי הגינות במקרים שבהם הכף נוטה, במכלול ההשקעות בנכס, בהתנהגות הצדדים הכרוכה בו, לעבר השיתוף. מובן כי הדברים אינם נטולים בעייתיות, כיוון שלעיתים קשה לכמת את ההשקעות ואת 'ההתנהגות ההשקעיתית', אך לכן יש לנהוג זהירות ביישום, ואולם כאמור קשה לקבוע מראש את גבולותיו המדויקים לכל מקרה" [השופט א' רובינשטיין בבע"מ 10734/06 בפסקה ה(2)].

[ראו גם: ע"א 7750/10 בן גיאת נ' הכשרת היישוב ביטוח בע"מ (נפורסם בנבו), 11.8.2011] בפסקה 13 לפסק דינו של השופט י' עמית ובפסקאות ו'-ז' לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין (להלן: עניין בן גיאת).

17. הנה כי כן, על בן הזוג שמבקש שיוקנו לו מחצית הזכויות בדירת המגורים שרשומה על שמו של בן הזוג האחר, מוטל להוכיח – מעבר לקיומם של חיי נישואין משותפים, אף אם ממושכים – קיומו של "דבר מה נוסף" שיעיד על כוונת שיתוף בנכס הספציפי. מעיון בפסיקה עולה כי במרבית המקרים בהם קיבלו בתי המשפט את טענת השיתוף, הוכח כי בוצעו השקעות כספיות בנכס מצידו של בן הזוג הטוען לשיתוף והשקעות אלה היוו "דבר מה נוסף" המעיד על כוונת השיתוף. (ההדגשה לא במקור)

ובהמשך מרחיב השופט דנציגר את כוונתו בעניין השקעות כספיות אשר יוכיחו את כוונת השיתוף:

כאמור, הפסיקה קבעה במרבית המקרים כי "דבר מה נוסף" אשר מעיד על כוונת שיתוף ספציפית בנכס "חיצוני" הינו השקעה של בן הזוג הלא רשום בנכס. אכן, השקעה כזו, ככל שמדובר בהשקעה כספית רצינית שאינה בטלה בשישים, מעידה בדרך של התנהגות על כוונת שיתוף מצד שני בני הזוג ועל עירוב נכסים כלכלי.

הרי שאם עסקינן בהשקעה בנכס צריכה זו שלא תתבטל בששים בנכס ולא מספיקה שיפוזן קל כדי להוכיח את כוונת השיתוף.

עם זאת מדגיש השופט דנציגר בפסק הדין:

יחד עם זאת, לא מדובר בתנאי הכרחי שאין בלתו. כוונת שיתוף ספציפית בנכס "חיצוני" יכולה להתבטא גם בהבטחות ובמצגים אקטיביים שעשויים להביא להסתמכות מצד בן הזוג

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

הלא רשום ולהקים טענת מניעות לבן הזוג הרשום, ובוודאי גם במקרה שבו מבוצעת הטעייה אקטיבית מצד בן הזוג הרשום המצויה על גבול המרמה [כפי שהתרחש בעניין יעקובי, ראו דברי הנשיא מ' שמגר שם בעמ' 572-573]. עם זאת, על מנת להוכיח כוונת שיתוף ספציפית בנכס אין צורך להציב רף הוכחה גבוה של הטעייה אקטיבית, ודי במצגים נמשכים בדבר כוונה למכור את דירת המגורים ולרכוש דירה חדשה משותפת, כפי שהתרחש במקרה דנן. בן הזוג הרשום שמציג מצגים נמשכים כאלה יהיה מנוע מלטעון בדיעבד כי לא די בהם כדי לבסס כוונת שיתוף ספציפית בנכס.

לסיכום, ליצירת שיתוף על ידי "דבר מה נוסף" מפי השופט דנציגר, נצרכות אחת משתי נקודות; השקעה בנכס שאינה בטילה בששים, הצגות והבטחות אקטיביות העשויים להביא להסתמכות.

ובישום הפסיקות השונות הלכה למעשה ראיתי להביא את פסק הדין שהובא מפי השופט א. רובינשטיין (בע"מ 10734/06) מהו נטל ההוכחה הנדרש:

(8) במקרה דנן שקל בית המשפט המחוזי, בעקבות בית המשפט לענייני משפחה, את כלל הנסיבות. שניהם הגיעו למסקנה כי אף בלא שהוכח כי הייתה בדירת המגורים גם השקעה, כנטען על-ידי משפחת המשיבה, קרי: גם אם כנטען על-ידי המבקש נרכשה הדירה על-ידי, הייתה דירה זו לבית המשפחה – שחיה בה כמשפחה – לאורך שלושים שנה. ואף אם לא היו חיי הנישואין בהרמוניה תדירה, מכל מקום הדירה נרכשה לקראת הנישואין, בני-הזוג הביאו לעולם ארבעה ילדים וגידולם, הם הכניסו שינויים – קטנים או גדולים – בדירה, ובשנים שקדמו לפירוד אף קיימו חשבון עובר ושב משותף, וכן רכשו גם נכסים משותפים. כל אלה דיים להצביע על כך שאין מקום למתן רשות ערעור במקרה זה.

מפסק הדין ניתן להבחין בקלות את העיקר והטפל בהוכחת שיתוף ספציפי בנכס חיצוני, בעוד שהעיקר נע סביב האם מדובר על דירת מגורים ומשך הזמן שחיו בדירה, נושא הטפל הוא האם קיים חשבון משותף או נכסים משותפים.

ככלל פסיקות בית המשפט העיקריות נוגעות לנכס שהיווה את מגוריהם של הצדדים, מרכז חייהם המשותף שבו ניתן לראות את ההסתמכות כאמור על כך שהנכס ישמש את בני הזוג בשווה, ובכל זאת בית המשפט בפסיקתו הענפה, אינו קובע בצורה חדה שיש לאזנו אלא א"כ מולאו ההוכחות הנדרשות כאמור לעיל,

אך כאשר מדובר על נכס שהצדדים לא חיו בו במשך כל שנות חייהם במשותף, אין שום פסיקה המורה לאזנו ולדוגמה ראה בפסק הדין מבית המשפט העליון בו מציין השופט י.עמית נקודה זו (תיק מספר 1398/11, עמוד 22 לפסק הדין, סעיף 2):

לטעמי, לצורך משקלו של אותו "דבר מה נוסף" הנדרש להוכחת כוונת שיתוף ספציפי יש להקל לגבי דירת המגורים

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

לעומת נכסים אחרים שהובאו לנישואין על ידי אחד מבני הזוג.

לסיכום ההתייחסות לחוק יחסי ממון ולכוונת שיתוף, עולה כי נכס שהיה לאחד מהצדדים לפני הנישואין אינו בר איזון, אלא אם כן יוכיח התובע שהיתה כוונת שיתוף וזה על ידי הוכחת "דבר מה נוסף" כמגורים בדירה, הצגת הבטחות לרישום השקעה מסיבית בדירה.

ע"כ.

והנה במקרה שלפנינו, בני-הזוג נישאו לאחר יום 01/01/1974, ואשר-על-כן חל עליהם באופן עקרוני חוק יחסי ממון (וראו גם סעיף 3 לחוק).

על-פי סעיף 5 לחוק מוחרגים מאיזון נכסים שנרכשו לפני הנישואין:

"(א) עם פקיעת הנישואין עקב גירושין או עקב מותו של בן זוג (להלן – פקיעת הנישואין) זכאי כל אחד מבני הזוג למחצית שווים של כלל נכסי בני הזוג, למעט –

1. נכסים שהיו להם ערב הנישואין או שקיבלו במתנה או בירושה בתקופת הנישואין;"

במקרה זה אין חולק על העובדה כי המגרש נרכש על ידי הבעל לבד טרם הנישואין.

המגרש נרכש על ידו עשרה חדשים לפני נישואיו בסכום של 85,930 ש"ח, לצורך כך נלקחה משכנתא על ידו בלבד 11 חדשים טרם נישואיו בסכום של 170 אלף ש"ח היות והוצאות הפיתוח והוצאות לרמ"י גדלו נלקחה הלוואה נוספת לאחר החתונה בדצמבר 98 בסך 70 אלף ש"ח אלא שעקב דרישה של הבנק נרשמה פורמאלית על שם האישה.

בפועל במועד הרישום בלשכת רישום המקרקעין המשכנתא נרשמה רק על שמו של הבעל.

הוכח שתשלום המשכנתא שולם אך ורק מחשבונו הפרטי של הבעל.

ביום 26.5.2014 הושלם רישום המגרש בלשכת רישום המקרקעין על שמו של הבעל בלבד כאשר שתי המשכנתאות נרשמו כמשכנתא אחת ללא הגבלת סכום ע"ש הבעל בלבד.

לדבריו, כפי המובא בסיכומיו בסעיף 47 א'-ו', האישה מודה כי המגרש נרכש כשנה לפני הנישואין, וההלוואה לרכישת המגרש נלקחה טרם הנישואין, היא אינה בקיאה בהוצאות שהיו על המגרש ובנוסף המשכנתא שולמה מחשבונו של הבעל.

אמנם בתקופה זו היו נשואים, אולם אין חולק כי הצדדים נקטו במדיניות של הפרדה רכושית מוחלטת לאורך שנות נישואיהם, ולענין חשבונותיהם התנהלו בחשבונות נפרדים, כאשר הוא מכניס את הכנסותיו לחשבונותיו והאשה מכניסה הכנסותיה לחשבונותיה.

גם בחשבון המשותף לשניהם, מעולם לא הופקדה משכורתה של האשה.

אפילו מקום מגוריהם רוב השנים היה בבית אמו של הבעל.

מעיון בפרוטוקול הדיון מיום 20.6.17 בתיק הכתובה מתברר שכך הם פני הדברים, ואין לאשה שום אסמכתא על תשלום כל שהוא שהיא שילמה מחשבונה בגין מגרש זה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

גם בחקירת הבעל בפרוטוקול הדיון מיום 24.9.19, עומד הבעל על נקודות אלו שהוא זה שלקח את כל המשכנתאות, ובמשכנתא הנוספת שנלקחה לאחר הנישואין מבחינה פורמאלית עקב הנישואין צורפה האישה, אך היא מעולם לא שילמה.

טענת האשה כי המגרש נועד לצורך הקמת ביתם המשותף נסתרת בחקירת הבעל ע"י ב"כ האשה. באותה חקירה, מתברר מחקירת הבעל, שלטענתו האשה ידעה כי מגרש זה שלו בלבד:

"ב"כ אשה: הלכת אתה ואישתך לשעבר להיפגש עם אדריכל לצורך תכנון הבית?"

בעל: פעם אחת היא באה איתי. היא לא רצתה יותר להתעסק עם זה. היא כל פעם טענה שזה מגרש שלך, היא הדגישה את זה כל הזמן. תעשה מה שאתה רוצה עם המגרש שלך."

למעשה אין מדובר בדירת בני הזוג, לא נעשתה שום השקעה מצידה של האישה, מגרש זה עומד שמם עד היום, ולדעת בית הדין לא הוכח "דבר מה נוסף" לצורך הוכחת שיתוף ספציפי.

כפי שהוכח מהפסיקה, היכולת לכלול נכס שנרכש לפני הנישואין במסת הנכסים מוגבלת ביותר וצריכה הוכחה כבידה לכוונת השיתוף. עוד הובא כי דרישות פסיקת בתי המשפט להוכחה ב"דבר מה נוסף" בנכס שאינו דירת מגורי הצדדים" הינו כבד ביותר.

במקרה שבפנינו, לא הוכח שום פרמטר מינימלי לכוונת השיתוף כפי שנקבע לאור הפסיקות הרבות שהוזכרו, אף אם מדובר היה בנכס שהצדדים חיו בו במשך כל שנות חייהם המשותפים, שהרי לא הוכחה שום השקעה משמעותית שאינה בטילה בשישים וכן לא נוצרה הסתמכות על נכס זה, ולבטח שהדיון נסוב על נכס שאינו דירת המגורים ואף פעם לא הושכר בצורה כזו או אחרת, אין לראות שום כוונת שיתוף במגרש זה.

נוכח נתונים אלו קובע בית הדין כי לאשה אין כל חלק במגרש, ומגרש זה אינו נכנס בכלל איזון המשאבים בין בני הזוג לשעבר.

עסק הבעל

אודות העסק לגינון של האיש.

לטענת התובעת עסק זה מניב הכנסות של כחצי מליון שקל לשנה.

בטענותיה, האשה תובעת את מחצית העסק ע"פ האיזון. בסיכומיה טוענת בנוסף כי עסק זה צבר מוניטין וערך כלכלי המהווה ביחד יחידה כלכלית המשותפת לשני הצדדים ולכן תובעת כי עסק זה יכלל לצורך האיזון ע"י האקטואר.

עוד חושדת האשה להעלמת רווחי העסק ע"י האיש ודורשת את איזונם.

לעומתה משיב האיש כי העסק היה של הבעל עוד לפני הנישואין ולכן אינו נכלל באיזון המשאבים.

מלבד האמור בסעיף 5 (א) (1) דלעיל, על עסק זה יש להחיל את האמור בסעיף 4 לחוק יחסי

ממון:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

” אין בכריתת הנישואין או בקיומם של עצמם כדי לפגוע בקניינים של בני הזוג להקנות לאחד מהם זכויות בנכסי השני או להטיל עליו אחריות לחובות השני. ”

בית הדין מקבל לעניין זה את טענת האיש, ונבאר:

אין חולק שהעסק היה של הבעל טרם לכריתת ברית הנישואין.

אין חולק כי הצדדים נקטו במדיניות של הפרדה רכושית מוחלטת לאורך שנות נישואיהם, הצדדים התנהלו בחשבונות בנק נפרדים, גם בחשבון במשותף לשניהם מעולם לא הופקדה משכורתה של האשה – וכפי שהתבאר לעיל.

לו היו לבני הזוג ילדים היה ניתן לומר שיש לה שותפות כל שהיא בעסק כאשר היא גידלה את ילדיהם והאיש פיתח את הקריירה והמוניטין של העסק בזכותה, בזכות השקעתה הרבה בבית ובילדים. אולם במקרה שלפנינו כאשר ישנה הפרדה רכושית מלאה וחיי הזוגיות של הצדדים לא נשאו פרי בטן אין לקבל את תביעתה של האשה לאזן את העסק של הבעל.

בנוסף, נכונים הדברים שכתבנו לעיל לגבי המגרש אף כאן לגבי העסק, לא הוכח ”דבר מה נוסף” לצורך הוכחת שיתוף ספציפי, אין שום תרומה של האשה לעסקו של הבעל ומשכך אין לאזנו בכלל איזון המשאבים.

לכן ביה”ד קובע כי העסק מוחרג מאיזון המשאבים.

אשר לטענתה של האשה להברחת רווחים, הרי שטענה זו לא הוכחה במהלך הדיונים. טענות אלו נטענו בעלמא בלי שום ביסוס ונשארו בגדר טענות, ותו לא.

איזון משאבים - זכויות פנסיוניות, כלי רכב והלוואות

בית הדין מקבל את עמדת האיש והסכמתו לבקשת האשה לחלוקת הרכוש ע”פ איזון משאבים מלא עד למועד הקרע.

לאחר העיון קובע בית הדין כי לצורך האיזון המלא יש לקזז מחלקו של האיש את מחצית הכספים שהאשה קיבלה והעבירה אותם להוריה וכן את מחצית תשלומי המשכנתא ששילמה עבור דירת אימה בבאר שבע.

יופנה לפרוטוקול הדיון מיום 20.6.17 בתיק כתובה, שם עולה כי עבור דירת אם האשה בבאר שבע, שילמה האשה 1,900 ש”ח במשך כ-9 שנים בסכום כולל של 205 אלף ש”ח. (ראה שורות 302-429).

כמו כן בסעיף 80 לכתב התשובה, מחשב האיש כספים בסך כולל של 307,000 ש”ח שהאישה קיבלה, אולם מעולם לא העבירה לבעלה את חלקו. מחצית מכספים אלו העולים לסך 153.500 ש”ח.

ראה בפרוטוקול הנ”ל כי נוסף למשכנתא על הדירה בבאר שבע במשך 3 שנים בין יוני 2008- יוני 2011 שולם סכום של 68,000 ש”ח ללא ידיעת הבעל. (שורות 474-502).

עוד שם, לפי הודאתה, כי משכורתה מחברת ... עברה להוריה בלי הסכמה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בסעיף 87 לסיכומי האיש מחשב את מחצית סכומי ההברחה: סך 102,500 ש"ח עבור מחצית העברות למשכנתא של דירת אם האשה, וכן סך 153,000 ש"ח, מחצית סכומי העברות כספים, חסכונות וזכויות סוציאליות שניפדו וכיו"ב, נמצא בסך הכל 255,500 ש"ח.

ברור כי אי אפשר מצד אחד לטעון לאיזון משאבים, ומצד שני לאזן רק את נכסי הבעל. ככל שעושים איזון משאבים יש לאזן ולקחת בחשבון את כל הסכומים המובאים בכתב טענות האיש וכפי שסיכם זאת בסעיף 87 בסכום הנ"ל העולה לסך 255,500 ש"ח.

אמנם נכונה טענת האשה כי הבעל בתחילת חיי הנישואין ערב על הלוואות להוריה ואף הוכיחה זאת ע"י שטרות ערכות בבית הדין, אך משעה שראה שעסקם של הוריה מסתבך והודיע לה בעלה שאינו מוכן להיות ערב, לא היה עליה לשלם כספים ללא ידיעתו.

בית הדין מקבל את טענת הבעל שאילו באמת היה ממשיך להיות ערב לא יעלה על הדעת כי הנושים יניחו לו, ולכן ככל ששילמה כספים ללא ידיעתו וללא הסכמתו דינם של כספים אלו להיות מושבים לו.

ע"פ האמור יש לקזז סכום זה מחלקו של האיש במסגרת איזון המשאבים.

עוד קובע בית הדין כי יש להחריג את המגרש והעסק מאיזון המשאבים.

יופנה לפרוטוקול הדיון הנ"ל (שורות 126-219), בו האשה הודתה שכל התשלומים עבור המגרש שולמו מחשבונו של הבעל.

מסקנות

- א. האיש חייב בתשלום עיקר כתובת האשה בלבד, ופטור מהתוספת.
- ב. ביה"ד פוסק כי האשה אינה צריכה להשיב סך 20,000 ש"ח חיוב מזונותיה שנפסק על הבעל.
- ג. ביה"ד קובע כי המגרש והעסק שהיו שייכים לבעל טרם נישואיו אינם נכללים בכלל איזון המשאבים.
לא הוכח ע"י האשה "דבר מה נוסף" שבעבורו יש להכליל את המגרש והעסק בכלל איזון המשאבים.
- ד. יש להפנות את הצדדים לאקטואר לצורך איזון משאבים כאשר יום הקרע הקובע 24.3.2015.
בכלל איזון המשאבים יש לאזן ולקחת בחשבון את כל הסכומים המובאים בכתב טענות הבעל לשעבר בסעיף 80 לסיכומיו ובסעיף 87, סכום העולה לסך 255,500 ש"ח.
כמו כן יש לאזן בכלל איזון המשאבים את שווי רכבי בני הזוג והלוואות שנלקחו בגינם.

דין א

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

קראתי את פסק הדין שכתב ידידי ואין ספק שהוא ראוי לשבח.

תחילה יוער כי לא ברור מה תהא התוצאה הכספית של פסק הדין, ואפשר שלאחר שייערך חישוב של כל הנתונים לא יועברו כספים מצד אחד לזולתו.

עם זאת דעתי כי מקרה זה אינו נצרך לדיון הנרחב שנעשה בפסק הדין. מדובר במקרה מיוחד מאוד שבו לא היה שיתוף של בני הזוג כלל.

הצדדים נקטו במדיניות של הפרדה רכושית מוחלטת לאורך שנות נישואיהם.

בהתנהגות הצדדים לא היה שום מאמץ משותף. אדרבה, הוכח שהאשה עשתה מאמצים לטובתה ולטובת הוריה באמצעות העברת מאות אלפי ל"ח לידם בניגוד לדעתו ולהסכמתו של הבעל.

א. לצדדים חשבונות נפרדים:

לאשה חשבון אישי אליו נכנסה משכורתה, ולבעל חשבון עסקי וכן חשבון אישי אליו צורפה האשה בתקופה מסוימת, והוצאה מהחשבון כשבוטלה ערכות שערב הבעל להורי האשה.

כך בדיון 24.9.19:

ב"כ אשה: כמה זמן היה החשבון המשותף?

בעל: החשבון המשותף היה תקופה שהתחילו העיקולים.

ב"כ אשה: ...מתוך ה-18 שנה כמה שנים היה חשבון משותף? מחצית התקופה?

בעל: משהו כזה.

ב. האשה עבדה והחזיקה חשבון נפרד והשתמשה בכספים כהכנתה והעבירה עשרות או אולי מאות אלפי שקלים כסיוע להוריה, שלא בהסכמת בעלה.

כך בדיון מיום 11.6.17 – במהלכו נחקרה האשה - שו' 403:

את המשכורת שלך לאן את מפקידה?

האישה: לחשבון שלי בבנק י"ב.

ב"כ הבעל לשעבר: האם הפקדת אי פעם בחשבון של י" (הבעל)?

האישה: לא הפקדתי את המשכורת אבל עשיתי העברות סדר גודל של אלפי שקלים.

....

זה נכון שהיו לכם חשבונות פרטיים?

האישה: לכל אחד חשבון פרטי וחשבון משותף.

ב"כ הבעל לשעבר: זה נכון שהוא הכניס אותך לחשבון המשותף?

האישה: נכון.

ב"כ הבעל לשעבר: זה נכון שהוציא אותך?

האישה: נכון.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ הבעל לשעבר: האם נכון שהכניס את המשכורת לחשבון שלו.
הכניס לחשבון העסקי שלו?

האישה: לא.

ב"כ הבעל לשעבר: הכנסת לחשבון הפרטי שלו?

האישה: לא.

ב"כ הבעל לשעבר: היה לו ייפוי כוח בחשבון שלך

האישה: לא היה לי ייפוי כוח ולו לא היה לי ייפוי כוח. שהייתי שותפה
הייתי שותפה.

ב"כ הבעל לשעבר: בתקופה שהיית בחשבון המשותף היה לך כרטיס
אשראי?

האישה: היה כרטיס והשתמשתי בו.

בה"ד: קנית שילמה?

האישה: לפעמיים בקושי שהשתמשתי.

ב"כ הבעל לשעבר: י' (הבעל) נתן לך לעשות חופשי בחשבון המשותף?

האישה: לא.

...

ב"כ הבעל לשעבר: זה נכון שכל אחד משלם בנפרד את החובות
שלו?...

האישה: הוא לא שילם חובות שלי. היו חובות שלו שאני שילמתי.
דברים למשכנתא. כסף מזומן.

...

ב"כ הבעל לשעבר: זה נכון שכל אחד עשה במשכורת שלו מה שהוא
רצה?

האישה: לא.

ב"כ הבעל לשעבר: הוא אמר לך מה לעשות במשכורת שלך?

האישה: לא.

במשך השנים הבריחה האשה כספים להוריה שילמה חובות אישיים שלהם, הבריחה את
משכורותיה, חסכוניותיה וזכויותיה הסוציאליות:

כך בדיון מיום 11.6.17:

ב"כ הבעל לשעבר: ...אמרת מתחילת הנישואין ההורים היו במצב
כלכלי קשה?

האישה: כן.

ב"כ הבעל לשעבר: האם זה נכון שהתגייסת לעזור להם?

האישה: הייתי ערבה. כמו כל ילד.

...

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ הבעל לשעבר: האם לקחת הלוואות בשבילם?
האישה: לא. לעצמי לקחתי.

ב"כ הבעל לשעבר: האם העברת להורים שלך?
האישה: חלק מהסכומים.

ב"כ הבעל לשעבר: האם זה נכון שמדי חודש בחודשו העברת
מהמשכורת להורים שלך?

האישה: לא כל חודש שהיו זקוקים.

ב"כ הבעל לשעבר: י' (הבעל) הסכים?

האישה: י' (הבעל) לא הסכים אבל ידע שיהיה ערב להלוואות.

ב"כ הבעל לשעבר: אם בעלך לא מסכים למה את מעבירה?

האישה: שנינו היינו ערבים. כדי לא להסתבך כי היינו ערבים.

ב"כ הבעל לשעבר: מתי יצא מהערבות?

האישה: הוא יצא. היה תקופה ויצא.

ב"כ הבעל לשעבר: אחרי שיצא המשכתי?

האישה: המשכתי כמה אלפי שקלים בשנה. לא ביג דיל.

האשה שילמה משכנתא משנת 2003 עד 2012 על דירה של הוריה. כך בדיון מיום 20.6.17 –

ש' 305:

ב"כ הבעל לשעבר: ההורים שלך רכשו דירה בבאר שבע?

האישה: ...הדירה עברה על שם אימא שלי שהסתתא נפטרה.

ב"כ הבעל לשעבר: מאיזה בנק נלקחה המשכנתא?

האישה: איגוד כרמל.

ב"כ הבעל לשעבר: מי שילם את המשכנתא?

האישה: אימא שלי.

ב"כ הבעל לשעבר: אני מראה לך תדפיס בנק שלך בנק יהב זה החשבון
שלך?

האישה: כן.

ב"כ הבעל לשעבר: אני מראה לך שמחשבון הזה יש יורדים כספים
לבנק כרמל למשכנתאות בסכום 1,964 ש"ח איך זה שמהחשבון שלך
יורדת המשכנתא?

האישה: ההורים שלי היו המצב קשה. היו להם תביעות של תיקים
בהוצאה לפועל. הייתה תקופה שלקחתי על עצמי אחריות ועשיתי
הוראת קבע מהחשבון.

...

ב"כ הבעל לשעבר: האם זה נכון שיורדת משכנתא במשך תשע שנים
מידי חודש בחודשו משנת 2003 עד 2012 את משלמת את המשכנתא?

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

...

האישה: ההורים מחזירים לי. נותנים לי במזומן.

ב"כ הבעל לשעבר: מתי החזירו מידי חודש שבחודשו?

האישה: לא כל חודש. זה הייתה תקופה.

...

ב"כ הבעל לשעבר: בעלך ידע שאת משלמת?

האישה: הוא ידע שאני משלמת.

...

ב"כ הבעל לשעבר: אני עשיתי קצת מתמטיקה, במשך תשע שנים הסכום שאת שילמת על המשכנתא, זה מגיע ל 205 אלף 206 אלף, זה נשמע הגיוני?

...

ב"כ הבעל לשעבר: את תיארת שאתם במצב כלכלי קשה?

האישה: כן.

ב"כ הבעל לשעבר: שאת ובעלך במצב קשה את מוצאת לנכון לא להשתתף עם בעלך אלא להוציא למשכנתא של ההורים?

האישה: אי אפשר לדבר.

...

הדירה נמכרה?

האישה: כן ב - 700 אלף.

...

ב"כ הבעל לשעבר

הם קיבלו כסף?

האישה

לא החזירו. ... היינו חייבים עוד להוצל"פ. ... הייתי ערבה לכל החובות שלהם.

גם הלוואות נוספות חוץ מהמשכנתא:

ב"כ הבעל לשעבר: האם זה נכון שחוץ מהמשכנתא שילמת עוד הלוואות?

האישה: שילמתי דברים שוטפים. לא הלוואות.

ב"כ הבעל לשעבר: כמה חשבונות שוטפים? כמה עזרת להם כל חודש?

האישה: ...אלפי שקלים. לא כל חודש.

כך בשו' 482:

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ הבעל לשעבר: נכנס לך 4,000 ש"ח יורדת משכנתא 1,900 והלוואה של 1,900 בעצם כל המשכורת שלך עוברת להורים שלך?

האישה: לא נכון בהתייחס לזה שאני לא זוכרת.

ב"כ הבעל לשעבר: 'י' (הבעל) הסכים שכל המשכורת שלך תעבור להורים?

האישה: לא הסכים להרבה דברים.

...

ב"כ הבעל לשעבר: ככה נוהגת אישה נשואה מעבירה את כל כספיה להורים שלה בלא הסכמת הבעל?

האישה: הוא גם לא שיתף אותי במה שנעשה בחשבון שלו.

ובשו' 507 על קניית הרכב:

ב"כ הבעל לשעבר: במאי 2009 יש כניסה של 22,740 ש"ח מיהב לרכב. מאפה הכסף הזה?

האישה: מחיסכון של הרכב. אני לא זוכרת.

ב"כ הבעל לשעבר: שיתפת את 'י' (הבעל)?

האישה: לא זוכרת. לא חושבת שידעתי את בעלי. לקחתי לרכב. הוא יודע שלקחתי לרכב.

ביה"ד: מה אמר לך?

האישה: לא רצה שאני אקנה רכב ונאלצתי לקנות רכב. ... הוא לא רצה שאני אקנה. זה היה תוכנית חיסכון שלי. זה היה בתקופה שלא היינו ביחסים זה היה בדצמבר.... בעלי לא התערב ברכישת הרכב. כיוון שזה היה מהכספים שלי והבין שזה שלי.

ובשו' 556:

ב"כ הבעל לשעבר: ביוני 2009 נכנס לך 16 אלף מקרן השתלמות נתת לבעלך חצי מהכסף?

האישה: לא.

...

ב"כ הבעל לשעבר: באותו חודש את מעבירה 28 אלף לנ' א'?

האישה: כן אחותי.

ב"כ הבעל לשעבר: למה את מעבירה?

האישה: גם היא הלווה לי כספים.

ב"כ הבעל לשעבר: בעלך הסכים שתעבירי 28 אלף?

האישה: בעלי לא רצה לשמוע שום דבר על משפחה שלי.

ביה"ד: לברית לא הייתם הולכים ביחד?

האישה: היינו הולכים לאירועים בנפרד.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ג. הבעל החזיק חשבון בנק נפרד והוצאת הכספים והשימוש בהם נעשה שלא בהתייעצות עם האשה כלל.

ד. כמעט ולא היה משק בית משותף, כאשר התגוררו בבית הורי הבעל כל הוצאות הבית היו על ידם. גם כאשר התגוררו ביחד כמעט ולא היו הוצאות משותפות.

כך בדיון חקירת הבעל מיום 3.3.19:

ת. היא שילמה מחשבון הקטן שהיה לנו מהוויזה שלי.

ש. האם רכשה לטובת הבית מהכספים שלה?

ת. כן חלק ממנה וחלק מחשבון שלי מהכרטיס.

ש. כמה זה חלק?

ת. אני יודע שרוב הוצאות הבית של ההורים שלה. ולנו חלק רק לכלכלה ומזון וחלק ממני.

ש. יש לה ויזה שלך ביד למה שתיתן את הוויזה שלה?

ת. חלק מקניות מהוויזה שלי לחלק מהקניות הבית, ורוב הקניות מהכרטיס שלה לצורך הבית של ההורים לנו מעט.

ש. חשמל גד?

ת. אמא שלי גם מים ארנונה.

ש. קבלתי תדפיס של הבנק שלך לא רואים כאן הוצאות מחיה בסיסיים מהכרטיס שלך? רואים דלק לא הוצאות בית ואמרת שרוב התשלומים ממך?

ת. יש תקופות שלא הייתה בבית ובתקופות שהייתה בבית השתמשה, ודלק זה לשנינו.

ש. אצל מי היה הכרטיס?

ת. היו שני כרטיסים קשה לי לשחזר בכיס שלה היו שני כרטיסים.

ביה"ד לאשה - האם היו שלך שני כרטיסי אשראי?

ת. כן אחד של החשבון שלי ואחד משותף.

ובדיון מיום 24.9.19:

ב"כ אשה: לגבי המחצית השניה שלא היה חשבון משותף התנהלתם באופן שהיא השתמשה בכרטיס אשראי שלה אישי, נכון? בתקופה הזאת שלא היה חשבון משותף. אתה יכול להראות לנו איך שילמת צרכים של הבית, הוצאות משק בית, האם קנית לה איזה מתנה? ...אנחנו רוצים להראות שכן המשיכו לחיות ביחד. היתה טענה שבכלל לא היתה זוגיות.

בית הדין: לא, בחלק הממוני לא היתה זוגיות.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

...

בעל: לא, אני גם שילמתי לה. כל החשבון המשותף זה כסף שלי, לא כסף שלה.

ב"כ אשה: אבל החשבון המשותף היה מחצית מהתקופה. מה עם עוד 10 שנים?

בעל: מ-2011 היא לא היתה חיה אצלי בבית.

ב"כ אשה: אני מדבר איתך על תקופת הנישואין.

בעל: אני מדבר איתך על תקופת הנישואין, 2011 הייתי נשוי.

ב"כ אשה: אבל במשך מחצית מהתקופה.

בעל: אבל זה פחות מחצי.

ב"כ אשה: במקום להשתמש בכספים בהכנסות שלך לצורך משק הבית, אתה משלם משכנתא.

בעל: אני לא משלם רק משכנתא, אני משלם גם בחשבון המשותף וגם העברתי לה כספים לצורך הקניות של הבית.

ה. הצדדים היו פרודים במהלך הנישואים זמן רב. ומשנת 2011 חיים בבתים נפרדים.

כך בדיון מיום 20.6.17 שו' 29:

האישה: מיוני 2013 אני לא הייתי בבית פיזית. הייתי חוזרת למושב ש'. סולקתי מהבית. זה הסיבה.

...

ב"כ הבעל לשעבר: גם בשנה הראשונה האם חשבתם על גירושין?

האישה: היינו ברבנות.

ב"כ הבעל לשעבר: עזבת את הבית הרבה פעמים?

האישה: הרבה פעמים.

ו. הצדדים לא קיימו מגע מיני כבעל ואשה אפילו פעם אחת במשך כל שנות הנישואים.

כך בדיון מיום 11.6.17 שורה 172:

עו"ד שלך הצהירה בשמך שעד הפירוד היה יחסי אישות ביניכם. האם זה נכון?

האישה: כן.

ב"כ הבעל לשעבר: מה זה יחסי אישות?

האישה: מספיק זה שאתה מחבק את אשתך זה יחסי אישות.

ב"כ הבעל לשעבר: האם היה יחסי אישות, יחסי מין.

האישה: לא.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"כ הבעל לשעבר: לא היה יחסי מין מלאים.

האישה: היה יחסים שלא כללו חדירה מסיבות בריאותיות של שנינו.

...

האם היו יחסי אישות מלאים מתחילת הנישואים?

האישה: לא.

בה"ד מעולם לא היו?

האישה: לא. היו לי קשיים גם בריאותיים והוא התייחס בצורה מזלזלת.

ביה"ד: את אומרת מעולם לא היו יחסי אישות מלאים?

האישה: לא היו. הייתי אצל רופא. לא היה מוכן לבוא.

ז. גם מטענות הצדדים בנדרון איזון על המגרש שנרכש ע"י הבעל יש ללמוד כי לא היתה התנהלות של שיתוף בענין הרכושי ביניהם:

לצורך המגרש שנרכש לפני הנישואין, לקח הבעל משכנתא הרשומה על שמו לפני הנישואין, ומשכנתא נוספת בתקופת הנישואין. בשעת נטילת המשכנתא השניה היא נרשמה גם על שם האשה מבחינה פורמאלית בלבד לנוכח דרישת הבנק. בפועל במועד הרישום בלשכת רישום המקרקעין המשכנתא נרשמה על שמו של הבעל בלבד. המשכנתא מעולם לא שולמה מכספי האשה אלא מכספו של הבעל מחשבונו האישי או העסקי הפרטי של הבעל. ביום 26.5.2014 הושלם רישום המגרש בלשכת רישום המקרקעין ע"ש הבעל בלבד כאשר שתי המשכנתאות נרשמו כמשכנתא אחת על שמו של הבעל בלבד.

כך בדיון 20.6.17, במהלכו עלה נושא המגרש:

זכרת שהמגרש קנה במשכנתא?

האישה: לא זוכרת

ב"כ הבעל לשעבר: הוא לקח הלוואה?

האישה: לא יודעת. לא שיתף אותי.

ב"כ הבעל לשעבר: אחרי הנישואים לקח הלוואת משכנתא נוספת בסכום 70 אלף ש"ח?

האישה: זה כן.

ב"כ הבעל לשעבר: את הוצאות הפיתוח המסוכמים את אומרת שלקחו מאותה הלוואת משכנתא של 70 אלף?

האישה: זה אני מעורבת חתמנו ביחד. זה שולם מהחשבון של " (הבעל).

ב"כ הבעל לשעבר: למה ביקשו ממך לחתום בבנק המשכנתאות?

ב"כ האישה: זו הטעיה. יש הבדל בין להיות בעלים לבין לחתום.

ב"כ הבעל לשעבר: למה קראו לך לחתום על המשכנתא?

...

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

האישה: המגרש שלנו. אנחנו נשואים. כל הזמן אימא שלו אמרה יש לכם מגרש לשניכם. תכננו להקים בית עשינו תכנית אצל אדריכל והיו קשיים.

ב"כ הבעל לשעבר: זה נכון ששתי הלוואות וגם ההלוואה שאת לא חתומה. זה נכון שהלוואות שולמו אך ורק מהחשבון של י' (הבעל)? האישה: כן.

ב"כ הבעל לשעבר: יש לך אסמכתא ששילמת שקל? האישה: היה מצב שההוראות שחזרו ששילמתי. אין לי את המסמכים.

...

ב"כ הבעל לשעבר: האם זה נכון שהמשכנתא רשומה על שם המשכנתא של י' (הבעל)?

האישה: המשכנתא הראשונה.

ב"כ הבעל לשעבר: המשכנתא לא רשומה על שמך בטאבו.

האישה: לא יודעת.

ב"כ הבעל לשעבר: הזכויות נרשמו וגם המשכנתא כי הוא הבעלים.

האישה: אני לא מבינה כל הזמן דיבר שיש לנו מגרש.

בדיון מיום 24.9.19:

ב"כ אשה: אחר כך במהלך הנישואין לקחתם משכנתא נוספת של 70,000 ש"ח, נכון?

בעל: המושב ביקש עוד תשלום.

ב"כ אשה: אבל לקחתם את זה ביחד אתה ואישתי?

בעל: היא נרשמה אוטומטית. בגלל שאני נשוי, היא לא שילמה ממנו. זה פורמאלית היה בגלל שהייתי נשוי לה.

ב"כ אשה: אבל יש לה חובה כלפי הבנק. מה זה פורמאלי? היא חייבת, אם אתה לא היית משלם, היו רצים אחריה לשלם.

בעל: לניירת היה צריך להיות, בגלל שאני נשוי היא צורפה. לא הייתי יכול לקחת את זה בלי שהיא תהיה.

ב"כ אשה: בסופו של יום, אפשר לומר כל סכום הרכישה היה מורכב בעצם ממשכנתאות?

בעל: כן.

ב"כ אשה: וכל המשכנתאות האלה בעצם שולמו במהלך תקופת הנישואין, נכון?

בעל: בהמשך. רק אני שילמתי.

בית הדין: אתה שילמת, אבל זה כשהייתם נשואין?

בעל: כן.

ב"כ אשה: מצד אחד, ראינו שיש לך הכנסות יפות בממוצע, אתה אומר עליות ירידות. מצד שני, אתה כמעט לא זוכר אבל חוץ מתקופת -

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בעל: תגיד לי לתקופות.

ב"כ אשה: כרגע אני נותן לך שאלה כללית. יש לנו תקופת נישואין, כל שווי המגרש זה משכנתא. כל המשכנתא משולמת בתקופת הנישואין.

בעל: ושנה לפני, כן.

ב"כ אשה: חלק מהמשכנתא 70,000 ש"ח אפילו היא רשומה כלווה.

בעל: כן.

ב"כ אשה: במשך כל השנים האלה אנחנו רואים שיש לך לעיתים הכנסות, ולעיתים הוצאות אבל יש לך הכנסות ואנחנו גם לא הצלחת להראות לנו, או לא שמעתי ממך בצורה ברורה איך אתה השתמשת בהכנסות שלך לכלכלת הבית. כי במקום להשתמש בכלכלת הבית, אתה שילמת משכנתא.

בעל: לא, אני גם שילמתי לה. כל החשבון המשותף זה כסף שלי, לא כסף שלה.

ב"כ אשה: אבל החשבון המשותף היה מחצית מהתקופה. מה עם עוד 10 שנים?

בעל: מ-2011 היא לא היתה חיה אצלי בבית.

ב"כ אשה: אני מדבר איתך על תקופת הנישואין.

בעל: אני מדבר איתך על תקופת הנישואין, 2011 הייתי נשוי.

ב"כ אשה: אבל במשך מחצית מהתקופה.

בעל: אבל זה פחות מחצי.

ב"כ אשה: במקום להשתמש בכספים בהכנסות שלך לצורך משק הבית, אתה משלם משכנתא.

בעל: אני לא משלם רק משכנתא, אני משלם גם בחשבון המשותף וגם העברתי לה כספים לצורך הקניות של הבית.

ב"כ אשה: זה לא ראינו שאתה מעביר.

בעל: אתם מביאים רק חלק מהמסמכים. אתם זורקים לי מסמכים עם שנים לא מסודרות.

ב"כ אשה: הלכת אתה ואישתך לשעבר להיפגש עם אדריכל לצורך תכנון הבית?

בעל: פעם אחת היא באה איתי. היא לא רצתה יותר להתעסק עם זה. היא כל פעם טענה שזה מגרש שלך, היא הדגישה את זה כל הזמן. תעשה מה שאתה רוצה עם המגרש שלך.

העולה כי גם אם יש מקום לומר שהיתה התנהלות בעלת מאפיינים של שיתוף במישור ההוצאות השוטפות בתקופה מסוימת, במישור הרכושי, גם באותה תקופה, היתה הפרדה מלאה והתנהלות ברורה המורה על היעדר שיתוף.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

נראה אם כן שהייתה כוונת הפרדה בין הצדדים במשך כל חייהם, וניתן לומר שדין נישואין אלו כאילו נחתם בין הצדדים הסכם ממון שמגדיר את הכספים שכל אחד מן הצדדים מכניס, לעצמו הוא מכניס בלבד. על אף שבפועל לא נחתם הסכם כזה, התנהגות הצדדים הייתה בפועל כהסכמה גמורה לכך. אין אומדנא חזקה יותר מכך שבמשך חודשים על גבי חודשים העבירה האשה, כאמור לעיל, עשרות או מאות אלפי שקלים להוריה, שלא בהסכמת בעלה.

סוף דבר, אני סבור שמקרה כזה הוא יוצא דופן ויש לדונו כאילו חתמו הצדדים הסכם שכל אחד מהם יהא בעלים גמור בלא שיתוף על הכספים שהוא מכניס.

נראה עוד שבמקרה כעין זה ראוי להפעיל את סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון, שעניינו חלוקה שאינה שווה בשל סיבות מיוחדות. מקרה זה משמש כמקרה קיצון המצדיק חלוקה שאינה שווה וכל אחד מן הצדדים יישאר בזכויותיו הוא.

איני מקבל את טענות הבעל להחזר הכספים ששילם כמזונות אשה בשל העובדה שהוא זה שהסכים לנסות הליך של שיקום הנישואים, ועל כן אין ספק שבזמן הזה זכאית האשה למזונותיה.

דין ב

אחרי העיון בדברי שני עמיתי, מצטרף אני לדברי הראשון, דין א', כי ביחס לסוגייה הרכושית יש לקיים כאן את הסדר איזון המשאבים הנזכר בחוק יחסי ממון, ואוסף קמעא.

חוק יחסי ממון אינו עוסק כלל בשיתוף בזמן הנישואין אלא בהסדרת הנכסים והזכויות בשעת התרתם. לא לחינם מדגיש החוק כי הסדר האיזון הוא חלופה להסכם ממון, וכפי שכתוב בסעיף 3(א):

לא עשו בני הזוג הסדר ממון, ואם עשו – במידה שההסכם אינו קובע אחרת, יראום כמסכימים להסדר איזון המשאבים לפי פרק זה, ויראו הסדר זה כמוסכם בהסכם ממון בעל תוקף שנתמלא בו הוראות סעיף 2.

הסכם ממון בוודאי אינו עניין לגדרי שותפות והוא הסכם חלוקה של ממון שכל אחד מבני הזוג צבר על שמו במהלך הנישואין ללא צורך כלל בהגדרה כי היו שותפים בזמן הנישואין.

(מבחינת הרקע לחקיקת חוק יחסי ממון דווקא הרצון והצורך שלא להגדיר את בני הזוג כשותפים כלכליים לכל דבר ועניין הוא אחד מהגורמים שעמדו ברקע לחקיקת חוק זה כחלופה להלכת השיתוף שהייתה נהוגה עד אז ואכמ"ל. נוסף עוד, כי דווקא חוסר הגדרת השיתוף בזמן הנישואין הוא זה שגרם להתפתחותה של הלכת השיתוף הספציפי בפסיקה, וגם בעניין זה לא אאריך כאן, ודי בזה).

נמצא א"כ כי בבואנו לבחון האם חוק יחסי ממון חל על בני זוג מסוימים לכאורה אין לנו לבחון כלל האם הייתה להם כוונת שיתוף אם לאו שהרי לא מדובר כאן בגדר של שותפות (ועל כן גם נדרשה הפסיקה לשאלה של שיתוף ספציפי בדירת מגורים כחריג לחוק, שם אכן נדרש לדון על כוונת שיתוף).

מלשון החוק נראה עוד כי **השעה הקובעת לעניין זה, ממנה אנו רואים את בני הזוג כמסכימים להסדר איזון המשאבים היא שעת הנישואין.**

על כן נראה כי יש להפעיל גם במקרה בו אנו דנים את הסדר האיזון, שהרי כשבני הזוג שלפנינו נישאו בוודאי רקמו חלום משותף של חיי זוגיות ומשפחה איתנים ותקינים ולא ידעו את אשר יבוא עליהם, וממילא כיון שלא חתמו על הסכם ממון אחר יש לראותם כאילו הסכימו **בשעה שנישאו** להסדר האמור בחוק.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

יש לאזן גם את שווי רכבי הצדדים וההלוואות שנלקחו בגינם.

באשר לסכומים הנזכרים בסעיפים 74 - כספים שהועברו לצורך נשיאה בתשלומי משכנתא של אם האשה, 80 - כספים נוספים שהועברו ע"י האשה לצורך כיסוי התחייבויות של הוריה, ואשר סוכמו באופן סופי בסעיף 87 לסיכומי האיש, נראה כי אף אם נאחר את מועד הקרע ליום 24/03/2015 מכל מקום כיון שכספים נכבדים אלו הוצאו ע"י האשה שלא בהסכמה לצרכים חריגים שאינם מקובלים (מימון הוריה באופן שוטף כמפורט) ותוך מחאה גלויה של האיש, דבר הסותר את האופי של התנהלות בני זוג, ראוי להתחשב בסכומים אלו בבואנו לאזן את הנכסים ויש לגרוע מחלקה של האשה אחר האיזון הכולל את מחצית הסכומים שהועברו וכפי שמפורט בסעיף 87 לסיכומי האיש.

חריגה זו מאיזון מוחלט כוחה יפה מתוקף סעיף 8(2) לחוק יחסי ממון.

בהתאם לכך יש למנות אקטואר לצורך ביצוע איזון המשאבים וההוראות דלעיל.

על הצדדים להגיש פסיקתא למינוי אקטואר.

מועד הקרע הקובע כפי שנקבע באופן מנומק בהחלטת ביה"ד מיום 08/03/2020 הינו: 24/03/2015. אין לחרוג מקביעה זו שכבר הוכרעה ע"י ביה"ד.

באשר למזונות האשה ולחיוב הכתובה, מסכים אני למסקנת שני עמיתי כי אין האשה נדרשת להשיב את המזונות שקיבלה בדין, ומהנימוקים שנכתבו, וכי האיש חייב בעיקר כתובה בלבד, ואכמ"ל.

כמו כן המגרש והעסק שהיו רכוש האיש עוד טרם הנישואין, אין לכוללם בהסדר האיזון וכפי שביאר חברי, דיין א', לעיל. אוסיף רק שבאשר לעסק לא הובאו בפנינו ראיות לקיומו של "דבר מה נוסף", הנדרש בנכס עסקי ע"פ הפסיקה עוד יותר מאשר במקרה של דירת מגורים.

דין ג

סוף דבר:

- א. **מזונות אשה:** האשה אינה נדרשת להשיב את המזונות.
- ב. **כתובה:** האיש חייב ב"עיקר כתובה" בלבד (עם זאת, תהיה לכך משמעות רק במקרה בו לאחר איזון הזכויות יצטרך האיש להעביר לאשה סכום הנמוך מעיקר כתובה או במקרה בו יהיה על האשה להעביר כסף לאיש אז יתבצע קיזוז).
- ג. **המגרש שנרכש לפני הנישואין ע"ש האיש והעסק:** לא יכללו באיזון וישארו ברשות האיש.

בכל העניינים הנזכרים עד עתה ההכרעה הייתה פה אחד, מכאן ואילך ההכרעה היא ברוב דעות:

- ד. **איזון משאבים - זכויות פנסיוניות, כלי רכב והלוואות:** יש לאזן את הזכויות הפנסיוניות וגם את שווי רכבי הצדדים וההלוואות שנלקחו בגינם.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בבואנו לאזן את הנכסים יש לגרוע מחלקה של האשה אחר האיזון הכולל את מחצית הסכומים שהועברו וכפי שמפורט בסעיף 87 לסיכומי האיש.
יש למנות אקטואר לצורך ביצוע איזון המשאבים וההוראות דלעיל.
על הצדדים להגיש פסיקתא למינוי אקטואר.
מועד הקרע הקובע כפי שנקבע באופן מנומק בהחלטת ביה"ד מיום 08/03/2020 הינו:
24/03/2015.

ההחלטה מותרת לפרסום לאחר השמטת פרטי הזיהוי של הצדדים

ניתן ביום ג' בטבת התשפ"ב (07.12.2021).

הרב עודד מכמן

הרב בן ציון ציוני

הרב ישי בוכריס – אב"ד

המסמך עלול להכיל שינויי עריכה והגהה